

Głos Nauczycielski

TYGODNIK SPOŁECZNO-OŚWIATOWY

Za tydzień V Światowy Kongres
Związków Zawodowych

Realizujemy zadania reformy oświatowej

Przemówienie Ministra Oświaty, Wacława Tułdzickiego na centralnej akademii z okazji Dnia Nauczyciela

PO raz płaty obchodzimy w Polsce Ludowej Międzynarodowy Dzień Karty Nauczyciela. Wraz z nami, 250 tysięcy nauczycieli pracownikami oświaty i nauki Polski kwitnie manifestują na całym świecie manifestują w Dniu Nauczyciela swoją wiarę w idealizm postępu, pokoji i przyjaźni między narodami oraz niezłomną wolę wychowania w tym duchu młodzieży.

W Dniu Nauczyciela przesyłamy nasze braterskie pozdrowienia nauczycielom Związku Radzieckiego. Swymi sukcesami w socjalistycznym wychowaniu młodzieży, swoją wspaniałą i twórczą pracę pedagogiczną torują oni nauczycielom całego świata drogę ku socjalistycznemu wychowaniu. Jesteśmy nagłębiej przekonani, że ustalone przez XXII Zjazd KPZR wielkie zadania szkoły, wykonają ku chwale swojej ojczyzny i całego obozu socjalizmu. Ich zwycięstwo w realizacji wielkich zadań wychowawczych będzie również naszym zwycięstwem.

W Dniu Nauczyciela — przesyłamy nauczycielom krajów socjalistycznych braterskie pozdrowienia oraz życzenia powodzenia w pracy nad wychowaniem młodzieży, nad zbliżeniem i zbrataniem młodego pokolenia naszych narodów i związaniem go z najwznioślejszymi i najdonioślejszymi problemami naszych czasów — pokoji i socjalizmu, — przesyłamy wyrazy solidarności nauczycielom wszystkich krajów, które walczą o wyzwolenie z jarzma kolonializmu; nauczycielom krajów kapitalistycznych w ich walce o prawo dziecka do nauki i o prawo nauczyciela do wychowania dzieci i młodzieży w duchu wielkiej Karty Nauczycielskiej.

Wraz z wszystkimi nauczycielami świata stajemy we wspólnym szeregu do walki o lepsze jutro wychowywanych przez nas pokoleń młodzieży. Chcemy, by żyły one w świecie, który cały swój wysiłek skupi na pokojowym budownictwie i na współpracy między wszystkimi narodami; chcemy, by były wolne od groźby wojny i niewoli, wyzysku i dyskryminacji wyznaniowej, rasowej i narodowej.

Drogę ku takiej przyszłości wskazuje wszystkim krajom i narodom świata socjalizm, ustroj sprawiedliwości społecznej, postępu i pokojowego budownictwa. Socjalizm wydzierał kraje, w których zwyciężył, z ekonomicznego, technicznego i kulturalnego zacofania. Osiągnięcia Związku Radzieckiego, wielkiego kraju, który pierwszy zbudował u siebie socjalizm — wskazywały i uwarowały wszystkim krajom i narodom świata drogę budowy społeczeństwa socjalistycznego; osiągnięcia krajów obozu socjalizmu, wśród nich Polski Ludowej, w przekonaniu, że tylko socjalizm jest zdolny do pełnienia roli potężnego motoru przemian społecznych, że tylko socjalizm jest obywatelom, niewyczerpaną siłą, mogącą pełnić rozwój ludzkości na nowo

toży — postępu, pokoji, lepszego i kulturalniejszego życia.

Przed kilku tygodniami XXII Zjazd KPZR uchwalił nowy program — wielki plan budowy socjalistycznego społeczeństwa, nakreślił drogę jego realizacji.

Uchwalając program Zjazd stwierdził równocześnie, że decydującym ogniwem w łańcuchu zadań na drodze budowy socjalistycznego społeczeństwa — poza materialno-techniczną bazą komunizmu — jest wychowanie wszystkich ludzi pracy w duchu wysokiej ideaowości i oddania komunizmowi, w duchu socjalistycznego stosunku do pracy i gospodarki społecznej.

Szczególnie zaszczytna i odpowiedzialna rola w realizacji tego zadania — stwierdza program — przypada szkole i nauczycielowi. Zadaniem szkoły radzieckiej jest

— danie wszystkim obywatelom Związku Radzieckiego wykształcenia średniego, ogólnego i politechnicznego oraz przygotowanie zawo-

— od wychowanków, od władz partyjnych i państwowych, od instytucji i organizacji społecznych dowody szczerego przywiązania, szcunku i wdzięczności. W społeczeństwie pogłębia się świadomość trudu nauczyciela, rośnie zrozumienie dla jego szczególnej społecznej odpowiedzialności. Dzięki pracy szkoły wzrasta w społeczeństwie szacunek dla nauki.

Z roku na rok wzrasta zakres pracy i odpowiedzialności szkoły i nauczyciela, wzrasta równocześnie wkład szkoły i nauczyciela w życie społeczne naszego narodu i w budownictwo socjalizmu w naszym kraju.

Sześć i pół miliona młodzieży uczy się w bieżącym roku szkolnym w naszych szkołach. Blisko 500 tysięcy dorosłych, czynnych zawodowo, w różnych gałęziach naszej gospodarki narodowej, uzupełnia swoje wykształcenie, korzystając z różnych form oświaty dorosłych. Oznacza to, że w kręgu bezpośredniego oddziaływania nauczyciela i szkoły znajduje się siedem milionów — prawie jedna czwarta oby-

nie ich matematyczno-przyrodniczego wykształcenia, wprowadzenie do pracy szkolnej elementów techniki, uwolnienie procesu dydaktycznego przez aktywniejsze i skuteczniejsze pedagogiczne metody nauczania.

Przedłużenie nauczania podstawowego do lat ośmiu, oparcie szkoły średniej ogólnokształcącej i zawodowej o 8-letnią szkołę podstawową, pozwoli lepiej przygotować młodzież do pracy w socjalistycznej gospodarce i do dalszej nauki.

W czasach obecnych, widocznego na wszystkich polach nauki i techniki nieustannego i coraz szybszego postępu, wobec rozbudowy i upowszechnienia urządzeń kulturalnych, nie jest już możliwe utrzymywanie tradycyjnego profilu kształcenia ogólnego; czasy obecne i przyszłe wymagają ludzi przygotowanych do posługiwania się coraz bardziej precyzyjnymi urządzeniami i umiejętnością myślenia kategoriemi techniki; wymagają również, aby ludzie ci byli głęboko i serdecznie związani z ustrojem socjalistycznym i z jego ideaologią, aby przywrócić swoją wiarę i socjalistyczną przysięgę naszego narodu i angażowali się czynnie do stronię sił postępu.

Uchwała VII Plenum KC PZPR, ukazująca najbliższą drogę ku socjalistycznej szkole polskiej, będzie dla nas wykładnią naszych zadań i naszych obowiązków.

15 lipca Sejm PRL uchwalił ustawę o rozwoju systemu oświaty i wychowania. Ustawa ta określiła ustrój szkolny, organizację szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych — podstawowe zasady, na których opiera się system szkolny oraz kierunki dalszego rozwoju szkolnictwa; ustaliła również zasady kierowania przez państwo szkołami i innymi placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz zasady współdziałania ze szkołą rodziców i opiekunów, organizacji społecznych i młodzieżowych w realizacji zadań wychowawczych szkoły; unormowała więc jedną z najtrudniejszych dziedzin naszej działalności państwowej i społecznej.

Ustawa o rozwoju systemu oświaty i wychowania jest jak najściślej związana z przemianami, które zostały w dziedzinie oświaty dokonane przez władzę ludową, w okresie 16 lat kształtowania się naszego życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego na nowych, socjalistycznych zasadach.

Utwierdza ona głębokie przeobrażenia w ustroju i organizacji naszego szkolnictwa, w treściach nauczania i w społecznej funkcji szkoły, określa kierunek dalszego rozwoju oświaty i szkolnictwa, związanego z rozwojem gospodarczym naszego państwa.

Nauczycielom i pracownikom oświatowym Polski Ludowej ustawa ta jest szczególnie bliska, gdyż jest widomym znakiem zwycięstwa idei i założeń stanowiących program walki postępowych nauczycieli, działaczy oświatowych okresu międzywojennego, spełnia ich marzenia o szkole powszechnej, bezpłatnej, świeckiej, w pełni dostępnej dla wszystkich dzieci; szkole wychowującej człowieka światłego, rozumiejącego prawa przyrody i rozwoju społecznego, kierującego się zasadami moralności socjalistycznej.

„Szkoła nasza — stwierdza Uchwała — winna wychowywać ludzi światłych, pracowitych, oddanych sprawie socjalizmu, identyfikujących własne dążenia i cele z potrzebami i celami społeczeństwa budującego socjalizm, głęboko miłujących ojczyznę i przepojonych duchem internacjonalizmu, braterskiej solidarności z krajami obozu socjalizmu, z ludźmi pracy całego świata. Szkoła winna wychowywać młodzież na postępowych tradycjach narodu i mas pracujących, rozwijać wiązki uczuciowe z budownictwem socjalizmu, z walką narodów o pokój!”

Jest to — Koledzy i Towarzysze — podstawowe zadanie szkoły i nauczyciela w Polsce Ludowej.

Reforma szkolna przynosił jednocześnie głębokie zmiany w organizacji i treściach nauczania. Dokonujemy z roku na rok coraz głębiej sięgających zmian w doborze treści kształcenia, mając na celu uwspółcześnienie wiedzy uczniów, zbudowanie życia naszego narodu, wzboga-

PRZYGOTOWANIA do tego, dużej wagi wydarzenia, w skali międzynarodowego ruchu zawodowego, trwają od dawna.

W Polsce zapoczątkował je, przyjęty na XIV Plenum CRZZ organizacyjny plan realizacji „kierunków działania Polskich Związków Zawodowych w okresie do V Światowego Kongresu”. Obejmuje on takie dziedziny, jak działalność wydawnicza, informacyjno-prasowa, a przede wszystkim organizowanie spotkań, lektoratów, seminariów oraz podejmowanie przedkongresowych czynów produkcyjnych.

Wszystkie te różnorodne kierunki działania mają na celu bliższe zapoznanie ludzi pracy z problematyką, jaka znajduje się w centrum uwagi Światowej Federacji Związków Zawodowych, wyrażenia solidarności z międzynarodowym ruchem zawodowym, uczenie Kongresu wzmoczonej działalności związkowej, bardziej intensywną pracą społeczną i zawodową. Ten program przygotowań jest systematycznie i konsekwentnie realizowany przez wszystkie związki zawodowe w naszym kraju.

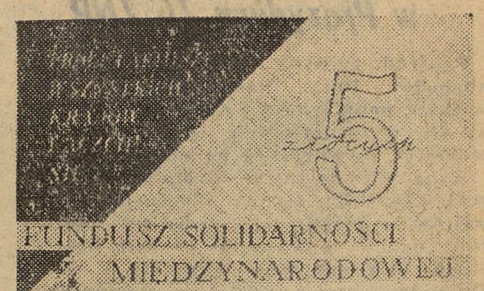
Kampania przedkongresowa zbiegła się z XXII Zjazdem KPZR. Fakt ten stworzył sprzyjający klimat do rozwinięcia poważnej akcji politycznej. Materiały zjazdowe, mówiące o ebrzynich osiągnięciach ZSRR nie tylko we wszystkich dziedzinach gospodarki, nauki, oświaty i kultury, ale w zakresie zdobyczy socjalnych — są w zestawieniu z sytuacją ludzi pracy w krajach kapitalistycznych i kolonialnych — najbardziej przekonującym, wymownym argumentem. Materiały te wykorzystywane były w toku kampanii przedkongresowej.

Obecny okres przygotowawczy cechuje szczególnie duża aktywność organizatorska związków zawodowych. Poszczególne zarządy główne odbyły dotychczas kilkanaście plenarnych posiedzeń z udziałem członków prezydium CRZZ i delegatów na V Kongres oraz zorganizowały szereg narad krajowych. Podobną aktywność wykazują WKZZ. Poza planami — większość wojewódzkich komisji organizuje w PKZZ narady z udziałem aktywów terenowych. Wiele w nich udział wzięło 20 tysięcy działaczy z rad zakładowych.

Delegaci na Kongres, lektorzy Centralnej Rady oraz aktywi centralni biorą udział w spotkaniach z zalogami zakładów pracy. Przeprowadzono już wiele seminariów, odczytów, wieców. W samym tylko listopadzie zorganizowano 38 spotkań i lektoratów w terenie z większymi zakładami pracy lub z aktywnym związkowcem. Kilka z tych spotkań poświęcono sprawom kulturalno-oświatowym, jak np. we Wrocławiu: konferencja dla działaczy kulturalno-oświatowych, kurs dla aktywów oświatowych w Wiśle.

W czasie tych imprez — uczestnicy zapoznali się z sytuacją ruchu zawodowego, z osiągnięciami związków zawodowych w różnych krajach, z ich działalnością, walką o zdobycze społeczne, z warunkami życia i pracy ludzi pod różnymi szerokościami geograficznymi, w różnych systemach politycznych i społecznych. Faktem jest, że problemy V Kongresu dotyczyły do 50 proc., a w niektórych związkach do 70 proc. członków.

Wielogimie nie tylko działaczy, ale mas związkowych w przygotowaniach do

Kongresu ma bardzo poważne znaczenie. Uaktywniło ognia związkowe, wzmocniło organizację ruchu zawodowego, NIE mniejsze znaczenie od organizacyjnego ma aspekt polityczny kampanii przedkongresowej.

Omawiano i dyskutowano „Projekt programu akcji związków zawodowych w obronie interesów i praw mas pracujących w dobie obecnej”, a zwłaszcza „Projekt karty zabezpieczenia społecznego” — wywołały ogromne zainteresowanie. Uczestnicy spotkań wskazywali osiągnięcia społeczne w Polsce Ludowej, oczekujące nas jeszcze zadania. Konfrontowali postulaty Karty z sytuacją ludzi pracy w krajach socjalistycznych i kapitalistycznych. Analizowali warunki pracy w swoich zakładach.

Nie pomijano w dyskusjach spraw szkoły i oświaty. Szczególnie żywo interesowano się zagadnieniami szkolnictwa zawodowego, planami szkolenia zawodowego i sieci szkół zawodowych, które powinny zabezpieczyć dopływ kadry fachowej dla dużych obiektów w obecnej pięcioletce. Problemy takie wysuwał m. in. chemicy, górnicy, metalowcy.

W nielutowej, ale bogatej w wydarzenia, sytuacji międzynarodowej tematyka poddana pod dyskusję przez SFZZ spotkała się z szczególnie żywym zainteresowaniem. Wyrażano aprobatę dla polityki Światowej Federacji w sprawie konsekwentnej walki o jedność międzynarodowego ruchu zawodowego oraz w sprawie akcji jednostronnej na rzecz obrony pokoi na świecie.

Aprobatę ta wyrażała się w formie wieców antywojennych i antymilitarystycznych.

(Dokończenie na str. 3)

Minister Oświaty Wacław Tułdzicki w rozmowie z nauczycielami-plastykami. Fot. — Cz. Górski

— danie wszystkim obywatelom Związku Radzieckiego wykształcenia średniego, ogólnego i politechnicznego oraz przygotowanie zawo-

— od wychowanków, od władz partyjnych i państwowych, od instytucji i organizacji społecznych dowody szczerego przywiązania, szcunku i wdzięczności.

W roku 1961 jest rokiem szczególnym w dziejach polskiej oświaty i decyzje Partii, Sejmu i Rządu będą podstawą rozwoju naszego szkolnictwa na przeciąg wielu lat.

VII Plenum KC PZPR oceniło pozytywne dorobek naszego szkolnictwa w ubiegłych 16 latach Polski Ludowej, zaś uchwała o reformie szkolnictwa podstawowego i średniego mierząca ku temu, by szkoła nasza lepiej uczyła i lepiej wychowywała, by przygotowywała do pracy i życia w warunkach socjalistycznego budownictwa.

„Szkoła nasza — stwierdza Uchwała — winna wychowywać ludzi światłych, pracowitych, oddanych sprawie socjalizmu, identyfikujących własne dążenia i cele z potrzebami i celami społeczeństwa budującego socjalizm, głęboko miłujących ojczyznę i przepojonych duchem internacjonalizmu, braterskiej solidarności z krajami obozu socjalizmu, z ludźmi pracy całego świata. Szkoła winna wychowywać młodzież na postępowych tradycjach narodu i mas pracujących, rozwijać wiązki uczuciowe z budownictwem socjalizmu, z walką narodów o pokój!”

Jest to — Koledzy i Towarzysze — podstawowe zadanie szkoły i nauczyciela w Polsce Ludowej.

Reforma szkolna przynosił jednocześnie głębokie zmiany w organizacji i treściach nauczania. Dokonujemy z roku na rok coraz głębiej sięgających zmian w doborze treści kształcenia, mając na celu uwspółcześnienie wiedzy uczniów, zbudowanie życia naszego narodu, wzboga-

Tegoroczny Dzień Nauczyciela

PONAD trzy tysiące nauczycieli z całego kraju wzięło udział w centralnej akademii, która odbyła się w Warszawie na dwa dni przed oficjalną datą obchodów Dnia Nauczyciela.

Na uroczystości przybyli przedstawiciele najwyższych władz partyjnych i państwowych, organizacji społecznych i młodzieżowych: członkowie Biura Politycznego KC PZPR; przewodniczący Rady Państwa — Aleksander Zawadzki i przewodniczący CRZZ — Ignacy Loga-Sowiński; sekretarz KC PZPR Witold Jarosiński; marszałek Sejmu — Czesław Wycech; wicepremier — Piotr Jaroszewicz; ministrowie oświaty — Wacław Tułdzicki; szkolnictwa wyższego — Henryk Golański; kultury i sztuki — Tadeusz Galiński; prezes PAN — prof. Tadeusz Kotarbiński; prezes ZG ZNP — doc. dr Józef Kwiatek.

W uroczystości nauczycielskiej wzięli również udział, przybyli na Dni Oświaty i Pedagogiki Radzieckiej członkowie delegacji radzieckiej z przewodniczącym — I zastępcą ministra oświaty RFSRR, Aleksiejem Markuszewiczem.

Po zgajeniu akademii przez przewodniczącą prezydium Stołecznej Rady Narodowej, Janusza Zarzyckiego — najserdeczniejsze pozdrowienia i życzenia dla nauczycielstwa od KC PZPR, Rady Państwa i rządu oraz Ogólnopolskiego

Frontu Jedności Narodu złożył Aleksander Zawadzki. Przemówienie to przyjęte zostało burzą oklasków:

„Za swą oddaną służbę dla kraju — powiedział A. Zawadzki — z roku na rok lepsza i owocniejsza, wykonywaną na coraz wyższym poziomie ideowo-politycznym, za swój wkład w wychowanie młodych budowniczych socjalizmu, nauczycielstwo polskie zasługuje na powzeczne zaufanie i szacunek całego społeczeństwa. Zasługuje na nie również swa bezinteresowna działalność społeczna w radach narodowych, komitetach Frontu Jedności Narodu i Komitetach Społecznego Funduszu Budowy Szkół Tysiąclecia, w organizacjach młodzieżowych, we współpracy z komitetami rodzicielskimi... Nowa socjalistyczna szkoła to zarówno coraz lepsze gmachy i pracownie, lepsze programy, jak i coraz lepsi nauczyciele i wychowawcy.

Pragniemy, abyście wszyscy byli najaktywniejszymi współtwórcami przyszłości narodu, abyście byli nieodzowni, bliscy i pomocni nie tylko młodzieży, lecz i jej rodzicom — ludziami pracy w mieście i na wsi, abyście byli w pełni świadomą swą rolą i misją nauczycielskiej, jedyną naszego państwa ludowego w jego przecięt tak nielutych zadaniach... Z całego serca życzę Wam, wszystkim nauczycielom i wychowawcom w kraju, aby zawód wasz i pracę waszą oprócz nielutych, wspaniałych i ufnego dzieci i młodzieży, wdzięczności rodziców, uznania naszego państwa, aby każdy dzień i rok przynosił wam wiele osobistego zadowolenia i radości, które dają poczucie dobrze spełnionych obowiązków wobec swego narodu, swego socjalistycznej ojczyzny”.

Następnie minister oświaty Wacław Tułdzicki wygłosił dłuższe przemówienie omawiając główne zadania nauczycielstwa.

Z okazji Dnia Nauczyciela odbyła się w Belwedrze dekoracja najbardziej zasłużonych nauczycieli wysokimi odznaczeniami państwowymi. Odznaczenia wręcał przewodniczący Rady Państwa — Aleksander Zawadzki.

Trzynastu nauczycieli zostało odznaczonych tytułem honorowym: „Zasłużony Nauczyciel PRL”; dziewięciu — Orderem Sztandaru Pracy II klasy; jeden — Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, sześciu — Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, dwudziestu dwóch — Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, dwudziestu trzech — Złotym Krzyżem Zasługi, pięciu — Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Odznaczonym serdeczne gratulacje złożył A. Zawadzki.

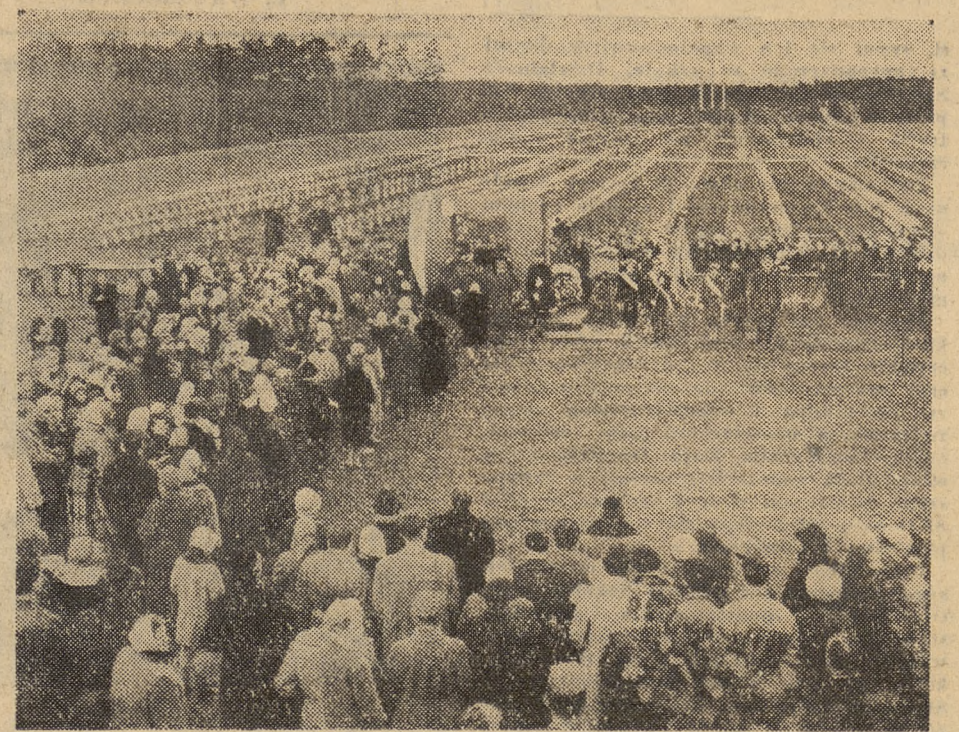
W imieniu odznaczonych podziękował za wyróżnienie nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie — P. Halfer.

Tego samego dnia nauczyciele Warszawy spotkali się z członkami Prezydium Stołecznej Rady Narodowej. W czasie spotkania wręczone zostały — przyznane po raz pierwszy w tym roku przez prezydium — nagrody tym nauczycielom, którzy uzyskali najlepsze wyniki w politechnicznej nauczaniu.

W hołdzie ofiarom hitlerowskiego barbarzyństwa

Wśród ciszy przerywanej odgłosem werbli delegacja KW PZPR, Kuratorium i nauczycielstwa Okręgu Warszawskiego i Stołecznej składają w przededniu Świąta Nauczyciela wiązanek kwiatów i wieńce na grobach pomordowanych kolegów w Palmirach. Artykuł zamieszczamy na str. 7.

Fot. Cz. Górski

(Dokończenie na str. 7)

GOŚCIMI RADZIECKICH PRZYJACIÓŁ

We wtorek, 21 XI, br. w gmachu ZNP odbyło się spotkanie przedstawicieli radzieckiej nauki i oświaty z delegatami nauczycielstwa Warszawy i województwa warszawskiego. W spotkaniu udział wzięli i zastępcą Ministra Oświaty Wacław Tułdzicki, ambasador ZSRR w Polsce tow. A. Aristow, Minister Oświaty Wacław Tułdzicki, Wiceminister Szkolnictwa Wyższego Eugenia Krasowska, przedstawiciel Wydawnictwa Oświaty i Nauki KC PZPR Henryk Garbowski, rektor Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr St. Turski, prezes ZG ZNP J. Kwiatek oraz przedstawiciele PZPR, TSS, organizacji społecznych, młodzieżowych i władz administracyjnych.

Tłumnie spieszyli nauczyciele warszawscy na spotkanie z radzieckimi przyjaciółmi. Wspaniale udekorowana sala zjazdu już na długo przed oznaczoną godziną zapelniała się niemal do ostatniego miejsca. Nic dziwnego. W okresie, gdy przygotowujemy się do gruntownej przebudowy naszego szkolnictwa, chętnie korzystamy z każdej okazji pozwalającej na spotkanie się z przedstawicielami radzieckiej oświaty, z najnowszymi informacjami na temat sposobu rozwiązywania trudnych problemów, z jakimi wciąż jeszcze borykają się nasze szkoły.

Gorącymi oklaskami witano wkraczających na salę gości. Ci z obecnych, którzy mieli już uprzednio możliwość poznać tow. Markuszewicza z okazji jego udziału w centralnej uroczystości związanej z „Dniem Nauczyciela”, witali go szczególnie serdecznie.

Spotkanie zajął Minister Oświaty Wacław Tułdzicki.

„W kraju naszym — powiedział — istnieje powszechne zainteresowanie nauką i szkołą radziecką. Wzrosło ono jeszcze bardziej po XXII Zjeździe KPZR, Zjeździe, który postawił przed szkolnictwem ZSRR nowe, ogromne zadania. Spotkania nasze przyczynia się do lepszego poznania Waszych osiągnięć, do zapoznania wieków między szkołą radziecką i szkołą polską. Jest to dla nas szczególnie ważne w okresie poprzedzającym reformę szkolną, kiedy stojmy wobec poważnego zadania podniesienia i udoskonalenia naszego systemu nauczania i wychowania”.

(Dokończenie na str. 7)

Związkowcy z Gdańska w Prezydium ZG ZNP

Spośród różnych form organizowania obchodów Dnia Nauczyciela — coraz większą popularnością cieszą się wycieczki dla wyróżniających się w pracy zawodowej i społecznej nauczycieli.

Taką właśnie formę wybrano m. in. w woj. gdańskim. Grupa nauczycieli, aktywistów związkowych, prezysów oddziałów, ognisk, opiekunów drużyn harcerskich, działaczy TSS — wzięła z okazji Dnia Nauczyciela udział w dwudniowej wycieczce do Warszawy.

W czasie pobytu w stolicy częste kolegow z Gdańska odwiedziła 16 listopada br. Zarząd Główny, by porozmawiać z kierownictwem Związku o interesujących ich problemach działalności organizacyjnej.

W małej sali klubowej gości gdańscy spotkali się z wiceprezami Zarządu Głównego: Władysławem Ozgą i Władysławem Osiaładaczem. Tematem rozmowy były zagadnienia socjalno-bytowe, jak sprawa wczasów rodzinnych, leczniczych, leczenia sanatoryjne, renty, wycieczki zagranicę oraz zagadnienia organizacyjne: struktura Zarządu Głównego, problem żywienia i uatrakcyjnienia działalności związkowej w terenie. Wiele uwagi poświęcono „Głosiowi Nauczycielskiemu”. Uczestnicy spotkania wysuwali szereg postulatów dotyczących zarówno układu graficznego, jak i merytorycznej strony pisma.

Kilkugodzinne spotkanie, które upłynęło w miłej, serdecznej atmosferze, przyniosło obustronne korzyści: goście dowiedzieli się o najbardziej aktualnych pracach podejmowanych przez Zarząd Główny, a kierownictwo Związku zapoznało się z problemami nurtującymi kolegow z terenu.

Zegnął miłych gości — wiceprezes kol. Osiaładacz złożył im serdeczne życzenia z okazji Dnia Nauczyciela.

Nasze ognisko pracuje i bawi się

MAMY już poza sobą pierwszy okres pracy w bież. roku szkolnym. We wrześniu odbył się poszerzone zebranie zarządu ogniska. Przed wszystkim dokładnie omówiliśmy tematykę rejonu konferencyjnego. Z góry na cały rok szkolny ustalone zostały dokładne terminy konferencji. Zaplanowano ich 6 oraz dwie wycieczki — jedną do Wrocławia (opera lub teatr), drugą do Turzowa. Zgodnie z tradycją część naszych konferencji to tzw. „własne” popołudniowe. W październiku odbyliśmy całonocną konferencję.

POWIATOWI KIEROWNICY ŻYCIA POLITYCZNEGO WŚRÓD NAS

Pierwsza tegoroczna rejonowa konferencja pedagogiczna odbyła się w Szkole Podstawowej w Starym Lomiu. Przyjeżdżają koleżanki i koledzy z osmiu szkół naszego rejonu, w tym i z odległych o 15 km Niedźwiedzie. Przyjeżdżają nie tylko rowerami, motocyklami, furmankami, lecz i taksówkami (niestety, jeszcze nie własnymi samochodami).

Przed budynkiem szkolnym wita nas młody kierownik, kol. Stanisław Warchol, sekretarz Zarządu Ogniska. Jego gronu nauczycielskiemu przypada przecież rola gospodarza, tj. przyjęcia i ugoszczenia 34 kolegow z rejonu, nie licząc gości. Tymi gośćmi są przede wszystkim meżowie, a nawet i narzeczeni naszych koleżanek, mimo że nie są nauczycielami. Tym razem mieliśmy gości niecodziennych: przyjechali z Złotorzy: I sekretarz KP PZPR tow. Roman Klat i kol. Lucjan Misiak — sekretarz KP ZSL. Obaj sekretarze wzięli udział nie tylko w dyskusji, lecz i w wieczorku towarzyskim.

Na początku prezes ogniska, mgr Czesław Lemniewicz, przewodniczący konferencji — złożył dokładną relację z wrocławskiej kursokonferencji. Zwięźle, ale dokładnie omówił tematy: zadania ZNP na odcinku dalszej lektury oświaty; idealny wychowawczy społeczny szkolny; polskij; wychowanie w duchu moralności socjalistycznej i naukowego światopoglądu; kierunki działalności pedagogicznej i społeczno-oświatowej ZNP w roku 1962/63 oraz metody i formy pracy. W zakończeniu sprawozdania — informacja o planie i tematyce naszego rejonu, dokładny terminarz i podział pracy między zespoły nauczycielskie poszczególnych szkół.

Zasadniczym tematem konferencji był wykład: „O psychologii jako nauce i o rozwoju psychiki dzieci i młodzieży” — kol. Wł. Piórkowski. Na tablicy podano temat i tezy do dyskusji. Obok na dużym kartonie — dyspozycje i ważniejsze terminy naukowe z zakresu omawianego zagadnienia. Pilnie słuchają i skrzętnie notują treść wykładu nauczyciele, aby później wziąć czynny udział w dyskusji lub poprosić o dodatkowe wyjaśnienia.

Przebieg pracy pedagogicznej i nowości wydawniczych referuje kol. Jadwiga Piórkowska.

Kol. J. Boćkowska omówiła dwa zagadnienia polityczne: „kryzys” berliński i XXII Zjazd KPZR.

Tow. R. Klat, I sekretarz KP PZPR, wyraził zadowolenie, że ognisko w Krzywku uzyskało nagrodę ZG ZNP w konkursie „Nasze Ognisko dobrze pracuje”. Nawiązując do treści wykładu, podkreślił duże znaczenie psychologii jako nauki nie tylko potrzebnej nauczycielom i wychowawcom, lecz i działaczom społeczno-politycznym. Następnie zreferował uchwały ostatniego Plenum Komitetu Powiatowego

wego w oparciu o VII Plenum KC PZPR w sprawach oświaty. Pierwszy sekretarz KP PZPR sprawił nam miłą niespodziankę: podczas ustalania przybliżonego terminu naszej wycieczki do Turzowa powiedział, że przyczynią się do bezpłatnego przejazdu autobusem ZG „Lena”.

Około godz. 16 zakończyliśmy część naukową konferencji. Wkrótce potem zasiadliśmy za stołami. Białe obrusy, kwiaty, estetyczna zastawa i urozmaicone zimne i gorące potrawy.

Naszym zwyczajem, jak zwykle, w części rozrywkowo-towarzystkiej, rozbrzmiały wesołe melodyjne piosenki. Przewodzącą rolę w tym czasie zabrał wywołujemy do zaśpiewania solo. Nie brakło też wesołych gier towarzyskich i tańca.

Wieczór rozrywkowy zakończyliśmy około godz. 22. Rozdzieliliśmy się do domów zadowoleni. Nie też zdziwono, że chętnie bierzemy udział w naszych konferencjach.

DLACZEGO NASZE OGNISKO DOBRZE PRACUJE?

Podczas kursokonferencji we Wrocławiu jeden z uczestników zapytał mnie: — Jak wy sobie radzicie, że wasze ognisko określają jako dobrze pracujące?

Atmosfera pracy naszego ogniska najlepiej charakteryzuje wypowiedź młodej nauczycielki, która niedawno ze względów rodzinnych przeniosła się do pobliskiego miasteczka Chojnowa.

— Gdy na pierwszy wieczorek towarzyski (którego urządzenie podczas kolejnej konferencji rejonowej przypadło w szkole, gdzie uczęszczałam) miałam dać składkę, nie znalazłam z tego zadowolona. Taka suma — pomyślałam. Czy nie za duża, jak na naszą niewielką nauczycielską pensję. Nigdy jednak później nie żałowałam tego wydatku. Składka wypadła przede wszystkim raz na rok, a mogłam uczestniczyć jeszcze w śledniu podobnych wieczorkach rozrywkowo-towarzystkich. Szczególnie dla młodych nauczycieli taka forma kulturalnego współzycia w środowisku wiejskim wydaje mi się wprost nieodzowna. Dużo też skorzystałam z referatów i wykładów. Bardzo przydatne są również zespoły samokształceniowe, na które co prawda pod koniec każdej konferencji niewiele jest czasu; pomagają one jednak w udoskonaleniu nauczania poszczególnych przedmiotów.

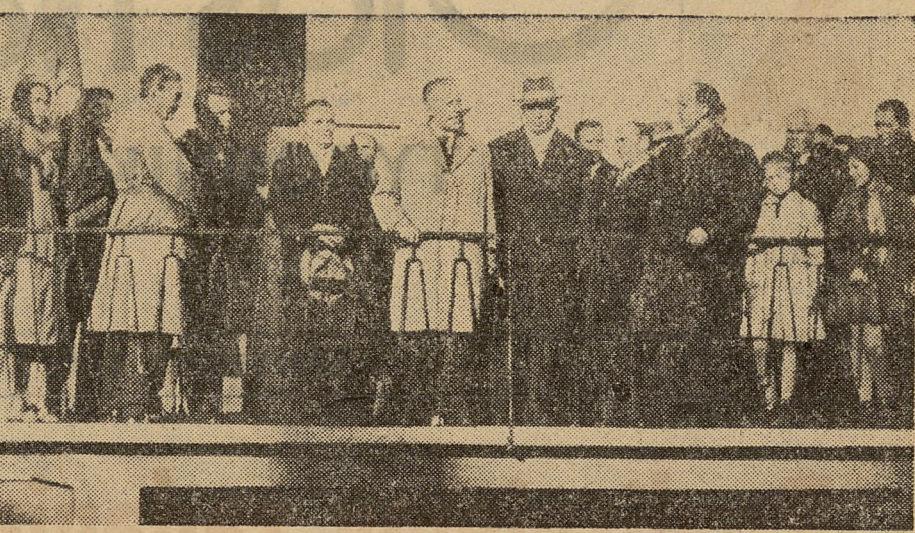
Wypowiedź koleżanki, która niedawno odeszła z naszego ogniska, mimo woli nasuwa treść reportażu zamieszczonego w nrze 44 „Głosu Nauczycielskiego” pt. „Nauczycielka z prowincji”. Czy rzeczywistość życia na wsi lub w małym miasteczku musi być nudna, bezbarwna i to nie tylko dla samotnych, młodych nauczycieli? Nie ludźmy się. Nikt nam z zewnątrz nie pomoże zorganizować życia umysłowego i rozrywkowo-towarzystkiego. Najlepiej uczynimy to sami w naszych ogniskach związkowych. Nie jest to łatwe, lecz i nie tak trudne, jeśli naprawdę będziemy chcieli lepiej żyć i pracować.

Słusznie wskazywano na kursokonferencji we Wrocławiu (5-6.X.1961) główne cechy pracy konferencji rejonowych, od których zależy tzw. „dobra robota”: koleżeńską atmosferę, ciągłość pracy (tradycyjną planowość, ofiarności i aktywności). Jeżeli brakuje chociaż jednej z wymienionych cech, nasza praca samokształceniowa i działalność społeczno-oświatowa nie będzie się mogła w pełni rozwijać.

W powiecie ongiś zacofanym

PRZASNYSZ. 19 listopada, godzina 11. Sala „Domu Kultury” wypełniona po brzegi. To nauczyciele świecili będą swój „Dzień” i obchodzili go w szczególnym nastroju. Oto bowiem w powiecie ongiś jeden z najbardziej zacofanych w województwie warszawskim w dziedzinie oświaty, wysunął się w latach władzy ludowej do rzędu powiatów przodujących pod względem powszechności nauczania podstawowego, rozbudowy placówek przedszkolnych i bibliotecznych. Wzrosła liczba nauczycieli ze 192 w 1945 roku do 345 w roku 1961, wzrosła liczba izb lekcyjnych z 114 w 1939 r. do 297 w roku bieżącym. Tylko w ciągu ostatnich czterech lat (1956-1960) zbudowano w powiecie 19 budynków szkolnych o 57 izbach lekcyjnych, 38 pomocniczych i 68 mieszkańach dla nauczycieli.

Wieczór rozrywkowy zakończyliśmy około godz. 22. Rozdzieliliśmy się do domów zadowoleni. Nie też zdziwono, że chętnie bierzemy udział w naszych konferencjach.

Na tarasie nowo zbudowanego „Domu Nauczyciela”

dy nie trudno. Gdy w r. 1958/59 otrzymało mieszkanie 10 rodzin nauczycielskich, to w roku 1960/61 liczba ta została podwojona. Tegoroczna zaś uroczystość nauczycielskiego święta zbiegła się z oddaniem do użytku nowo wybudowanego pięknego „Domu Nauczyciela”, w którym zamieszka 15 rodzin nauczycielskich, otrzymując wygodne i nowoczesnie wyposażone mieszkania. W „Domu” tym przewidziano nadto pomieszczenia hotelowe dla nauczycieli przyjeżdżających z terenu, lokal dla Oddziału Powiatowego ZNP, lokal dla biblioteki i czytelnicy powiatowej, klubu oraz kawiarni nauczycielskiej.

Niecodziennym wydarzeniem było przekazanie Zarządowi Oddziału Powiatowego ZNP sztandaru. Po tej uroczystości na miejscu, w którym hitlerowcy dokonywali straceń patriotów polskich, złożono wieńce.

Sztandar ZNP przejęli młodzi nauczyciele

ce, po czym udano się do nowo zbudowanego „Domu Nauczyciela” na uroczystość przekazania gmachu. W dalszym programie „Dnia” odbyła się w „Domu Kultury” impreza artystyczna i zabawa nauczycielska.

„Dom Nauczyciela” w Przasnyszu

cieli w środowisku, w pracy organizacji partyjnych, społecznych i młodzieżowych. Miara tej aktywności — by nie wymienić licznych jej odcinków — jest choćby to, że w zbiorce na SFBS powiat przasnyski przy niemalym wkładzie nauczycielskiej pracy wysunął się w województwie warszawskim na pierwsze miejsce, wykonując zadania roczne już w dniu 1.IX br.

Toteż wysoko docenia pracę nauczycielski Komitet Partyjny i Prezydium PRN, a nauczycielstwo na każdym kroku ma dowody wielkiej troski kierownictwa powiatu o poprawę warunków pracy i warunków bytowych nauczycieli. O przykłąd

W. PIÓRKOWSKI
Złotoryja

Życzenia dla nauczycieli

Z okazji Międzynarodowego Dnia Karty Nauczyciela — do Zarządu Głównego ZNP i redakcji „Głosu Nauczycielskiego” wpłynęło wiele listów z podziwieniami i życzeniami dla nauczycielstwa z całego kraju.

Naczelny Komitet ZSL w liście podpisanym przez prezesa NK ZSL, Stefana Ignara i sekretarza Sylwestra Leczykiewicza podkreślił m. in.: „Na szczególne uznanie zasługują praca nauczycieli na wsi, którzy mimo niełatwych warunków osiągają coraz lepsze wyniki w pracy oświatowej i kulturalnej”.

Prezes Józef Ozga-Michalski i sekretarz generalny inż. M. Bodalski — w imieniu Centralnego Związku Kolek Rolniczych „pozdrowia wszystkich nauczycieli i składa im serdeczne podziękowanie oraz wyraża wysokiego uznania za ich ofiarny trud...”

Podobne życzenia dla nauczycieli nadesłał: Naczelna Rada Spółdzielcza, Spółdzielnia Turystyczno-Wypoczynkowa „Gromada”, Zarząd Główny ZZK, Wojewódzka Komisja Związków Zawodowych w Kielcach i w Gdańsku Zw. Zaw. Prac. Kultury i Sztuki, Zarząd Główny Związku Zawodowego Górników, Komenda Chorągwi Harcerstwa we Wrocławiu, Prezydium PRN w Nisku, Komitet Rodzicielski i Dzieci Szkoły nr 7 w Gdyni, zarządy okręgowy, oddziałów i ognisk ZNP, poszczególni koledzy, przyjaciele i sympatycy nauczycieli.

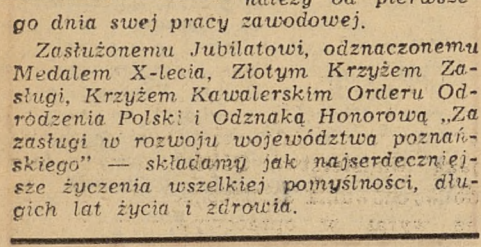
Zarząd Główny ZNP — w imieniu 300-tysięcznej rzeszy nauczycielskiej — serdecznie dziękuje za wyrazy uznania i pamięć.

Naczelny Dyrektor Powszechnej Kasy Oszczędności E. WALASZCZYK

Pół wieku pracy NAUCZYCIELSKIEJ

Kol. Wawrzyniec Kaźmierczak, od 1924 roku nauczyciel wychowania fizycznego Liceum Pedagogicznego w Krotoszynie, obchodził w roku bieżącym 50-letnie pracy nauczycielskiej, którą rozpoczął 1 sierpnia 1911 r. w Szkole Podstawowej w Brzesku, woj. krakowskie. Do ZNP należy od pierwszego dnia swej pracy zawodowej.

Zasłużonemu Jubilatowi, odznaczonemu Medalem X-lecia, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Odznaką Honorową „Za zasługi w rozwoju województwa poznańskiego” — składamy jak najserdeczniejsze życzenia wszelkiej pomysłowości, długich lat życia i zdrowia.

Odpowiedzi redakcji

Ca. M. — Wolomin. Myślmy, że w tej sprawie mogą pomóc nauczyciele. Nie rozumiemy jednak, co tu ma do „polecania” Gromadzka Rada Narodowa, tym bardziej że jest to praca społeczna i tak trzeba do tej sprawy podchodzić, albo się ją traktuje społecznie, albo formalnie.

„Nauczycielka z prowincji”. Możemy tylko podziękować za informacje w tej sprawie i informację w Kuratorium Oświaty Szkolnej. Jest jedna szansa na to, że akurat mają wolne miejsce i to miejsce Wam przypadnie. A poza tym pod informacją Was, czy są możliwości egzaminu uprzedzonego. Biegła znajomość języka niemieckiego może się okazać decydująca.

Czytelniczka z Kieleckiego. Już nieraz o tej sprawie pisaliśmy. Jest tylko jedna rada: omówić ten problem u siebie — na Radzie Pedagogicznej, w Związku.

K. K. Koleżanki! I Wy maciecie o mundurek? A poza tym, czy Wasze wymagania w stosunku do Związku są realistyczne? Sądziacie, że w każdym powiecie powinien być sklep związkowy, w którym można by nabyć ładną, estetyczną część garderoby? Jak Wy to sobie wyobrażacie? Przecież te sprawy są od dawna uregulowane, istnieje jakiś podział kompetencji, pracy, usług.

PKO — nauczycielom

W dniu 16 bm. naczelny dyrektor Powszechnej Kasy Oszczędności Edward Walaszczyk oraz zastępca kierownika dyrektor Czesław Liszewski złożyli w związku z Dniem Nauczyciela wizytę w prezydium Zarządu Głównego ZNP. Składając życzenia na ręce wiceprezesa Władysława Osiaładacza podkreślił, że dyrekcja PKO z najwyższym uznaniem ocenia ofiarną i bezinteresowną pracę nauczycieli, opiekunów SKO.

Równocześnie poinformował, że 19 nauczycieli i pracowników administracji szkolnej otrzymało złote odznaki SKO, a 27 srebrne odznaki. Premia do otrzymanej odznaki złotych wynosi 3 tys. zł., od srebrnej tysiąc złotych. Ponadto przyznano 223 nagrody po 500 zł i 824 po 300 zł oraz nagrody rzeczowe na kwotę 58 300 zł.

Przedstawiciele PKO serdecznie i gorąco podziękowali wszystkim nauczycielom, kierownikom, dyrektorom oraz pracownikom administracji szkolnej za ich trud i wysiłek wychowawczy.

Do Prezydium Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego w miejsce

Z okazji Dnia Nauczyciela Powszechna Kasa Oszczędności poczuwa się do milego obowiązku złożenia Prezydium Zarządu Głównego ZNP oraz wszystkim nauczycielom i aktywistom związkowym w Polsce serdecznych życzeń owocnej pracy wychowawczej i pedagogicznej. Jednocześnie PKO składa wyrazy gorącego podziękowania nauczycielom i opiekunom SKO za pomoc w krzewieniu idei i praktyki oszczędzania wśród młodzieży szkolnej poprzez Szkolne Kasy Oszczędności PKO.

Program reformy szkolnictwa, którego celem jest wychowanie nowego człowieka, lepiej przygotowanego do życia i pełnienia obowiązków obywatelskich, stawia przed szkołą potrzebę coraz szerszego rozwijania wśród młodzieży ruchu społecznego, kulturalno-oświatowego i gospodarczego. W całokształcie tych zadań poważną rolę odgrywają Szkolne Kasy Oszczędności PKO. Ogólnym bowiem sensem wychowawczym działalności SKO jest przygotowanie młodzieży do pracy i życia w społeczeństwie. Przez zainteresowanie i wciągnięcie uczniów do pracy w SKO, wyrabia się w nich umiejętność kolektywnego działania, myśli oszczędności

el, czyni się ich współodpowiedzialnymi za gospodarności w szkole. Działalność SKO wychodzi jednak poza szkołę. Poprzez młodzież szkolną idea oszczędzania trafia i oddziałują na starsze społeczeństwo.

Zorganizowanie około 27 tysięcy Szkolnych Kas Oszczędności i objęcie ruchem oszczędnościowym ponad 3,5 mln młodzieży stało się możliwe dzięki skoordynowanej, systematycznej i ofiarnej pracy nauczycieli.

Pragnąc dać wyraz wysokiego szacunku i uznania dla opiekunów SKO, nauczycieli, kierowników i dyrektorów szkół oraz pracowników administracji szkolnej za ich trudną i odpowiedzialną pracę związaną z upowszechnieniem oszczędności, Powszechna Kasa Oszczędności z okazji Dnia Nauczyciela przyznała najlepszym działaczom złote i srebrne odznaki SKO oraz 520 tysięcy złotych na nagrody pieniężne i książkowe.

Dziś, kiedy już prawie we wszystkich szkołach istnieją i pracują Szkolne Kasy Oszczędności, podstawowym zadaniem staje się objęcie ruchem oszczędnościowym w tych szkołach i tej młodzieży, która nie jest jeszcze zorganizowana w SKO. Oddziaływanie wychowawcze, szczególnie wśród młodzieży starszej, bardziej narazione na niepożądane wpływy, powinno polegać na wskazywaniu celów i korzyści oszczędzania. Mogą to być

cele zbiorowe lub osobiste, ale zawsze atrakcyjne, mobilizujące, stawiające przedmiot zainteresowania odpowiedni dla wieku i środowiska.

Ponieważ z doświadczenia wiemy, iż im częściej stawiane są przed nauczycielstwem problemy związane z metodyką wychowania, a więc i wychowania gospodarstwa, tym lepsze są wyniki pracy praktycznej, będziemy wysoce zobowiązani za omawianie tych zagadnień na zjazdach i konferencjach związkowych.

Naczelny Dyrektor Powszechnej Kasy Oszczędności E. WALASZCZYK

Naczelny Dyrektor PKO E. Walaszczyk wręcza opiekunów SKO przy Szkole Podst. nr 4 w Łęborku, ob. Bogumile Maklakiewicz złotą odznakę PKO w czasie wojewódzkiej konferencji działaczy ruchu oszczędnościowego wśród młodzieży szkolnej woj. gdańskiego

▲ Z okazji Dnia Nauczyciela w Lublinie złote odznaki ZNP otrzymali: I sekretarz KW PZPR — Władysław Kozdra, przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — Paweł Dąbek, kurator Okręgu Szkolnego — Edward Zachajkiewicz oraz członek prezydium Zarządu Okręgu ZNP — Józef Steliga. Zarząd Główny ZNP reprezentowali wiceprezes Władysław Ozga.

▲ Co trzeci nauczyciel w powiecie jeleniogórskim otrzymał w br. z okazji Dnia Nauczyciela nagrodę pieniężną. W sumie przeznaczono na ten cel 200 tys. złotych. Pieniądze te nie upłynęły jednak na ręce poszczególnych kolegow. Wszyscy oni podjęli pisemne zobowiązania, iż zrzekają się nagród na rzecz kupna autokaru dla potrzeb nauczycieli. Pieniądże przekazano na konto Zarządu Oddziału ZNP w Jeleniej Górze.

◆ Zespół Oświaty i Upowszechniania Kultury CRZZ zorganizował w listopadzie — wspólnie z Ministerstwem Oświaty, Szkolnictwa Wyższego, z Zarządem Głównym ZNP, Komitetem Pracy i Placy oraz Zarządem Głównym NOT — 6-dniowe seminarium dla pracowników resortów, zarządców głównych związków zawodowych, odpowiedzialnych za kształcenie i doskonalenie kadr. Celem seminarium było przedyskutowanie sposobów realizacji zadań stojących przed resortami i związkami zawodowymi w świetle uchwały VII Plenum KC PZPR, XIII Plenum CRZZ oraz ustawy o reformie szkolnej. W programie zajęć znalazły się m. in. wykłady: sekretarza CRZZ — Wiesława Kosa, przedstawiciela Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR — Mariana Okulewicz, wiceministra oświaty — Michała Godlewskiego, wiceministra szkolnictwa wyższego — Eugenii Krassowskiej, prezesa Rady Naczelnej NOT — Janusza Tymowskiego oraz wiceprzewodniczącego Komitetu Pracy i Placy — Alojzego Firganka. W seminarium uczestniczyło 70 osób.

▲ Zarząd Okręgu ZNP w Lublinie zorganizował w październiku br. własnym autokarem wycieczkę pod hasłem: „Ślakiem Ziemi Zachodniej i Polskich Uzdrówek”. Wzięło w niej udział 52 nauczycieli aktywnych związkowych z całego woj. lubelskiego. Trasa wiodła przez Puławę, Zwolen, Radom, Piotrków, Wrocław, Świeradów, Szklarską Porębę, Cieplice, Jelenią Górę, Walbrzych, Polanice, Duszniki, Kudowa, Góry Stołowe, Bystrzycę, Łądek Zdrój, Nysę, Opole, Cieszyń, Wisłę, Kraków, Nową Hutę, Oświęcim i Kielce.

▲ Zarząd Oddziału Powiatowego ZNP w Grudziądzu ma bardzo poważne osiągnięcia w zakresie organizowania różnego rodzaju kursów. W samym tylko bież. roku szkolnym zorganizował on następujące kursy: języka angielskiego, języka niemieckiego, fotograficznego, kroju i szycia oraz sztuki kulinarnej I i II stopnia. Projektuje się ponadto uruchomienie kursu samochodowo-motocyklowego oraz kursu postępu technicznego w szkołach.

◆ Z okazji Międzynarodowego Dnia Karty Nauczyciela — Inspektorat Oświaty w Wieluniu dokonał przydzielenia nagród na łączną sumę 143 tys. zł. Opolem nagrody otrzymało 580 nauczycieli.

◆ Zarząd Oddziału Powiatowego ZNP w Legionie zorganizował spotkanie aktywistów związkowych z młodymi nauczycielami, którzy rozpoczęli pracę w bież. roku szkolnym. Uroczystość poświęcona była z rozdaniem legitymacji związkowych 46 nowym kolegom. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Komitetu Powiatowego PZPR oraz PMRN. Na zakończenie odbył się wieczorek taneczny.

Realizujemy zadania reformy oświatowej

Wystawa nauczycieli-plastyków

(Dokończenie ze str. 1)

Od tempa realizacji zadań gospodarczych i od naszego nauczycielskiego wysiłku będzie obecnie zależało pełne wykonanie ogromnych zadań, które wskazała ustawa.

Towarzysze i Koleżdy! Zadania, które szkole i nauczycielowi postawiła Partia i Rząd, nie są łatwe. Powinniśmy w ciągu stosunkowo krótkiego czasu — ustalić prawidłową sieć szkół 8-letnich, to jest taką sieć, która zapewni jednolite podstawowe wykształcenie wszystkim dzieciom w wieku szkolnym. Powinniśmy jednocześnie powiększyć znacznie liczbę miejsc w szkołach zawodowych, bo w tym dziedzinie zaczyna przechodzić w wyższe młodzieżowy i wielkiego wysiłku wymaga zapewnienie absolwentom szkół podstawowych możliwości dalszego kształcenia się — bo rosną potrzeby naszej gospodarki narodowej na kwalifikowane kadry.

Tworząc sieć szkół 8-letnich, będziemy przeprowadzać również korektę istniejącej sieci szkół średnich ogólnokształcących oraz sieci szkół zawodowych; zasadniczo szkół zawodowych, szkół przysposobienia rolniczego i techników. Ustalenie prawidłowej sieci szkół zawodowych, przede wszystkim sieci szkół przyzakładowych, zwiększonym nabożem do tych szkół, powinny zapewnić w pełniejszym zakresie pokrycie potrzeb kadrowych wszystkich gałęzi naszej gospodarki narodowej.

Równocześnie będziemy kontynuować i rozwijać budownictwo szkolne ze środków państwowych i społecznych, mając na uwadze ogromne potrzeby szkół 8-letnich oraz równie duże potrzeby szkolnictwa zawodowego. Nie mniej pilnym zadaniem jest dalsze wyposażenie szkół w pomoce naukowe; tworzenie pracowni przedmiotowych i pracowni zajęć praktycznych, które są zasadniczym warunkiem realizacji postulatów poglądowości nauczania i jego politematyzacji oraz odpowiedniego ich uzurzędzenie i wyposażenie.

Rozwijając szkolnictwo, zaspokajając coraz pełniej jego materialne potrzeby, równocześnie powinniśmy nieustannie polepszać wyniki nauczania i wychowania, podnosić sprawność szkolzenia we wszystkich rodzajach szkół, nie czekając na wprowadzenie reformy, w myśl stwierdzenia, że „im więcej wysiłku zostanie włożone w polepszenie pracy obecnej szkoły, tym łatwiej będzie przeprowadzić reformę szkolną i tym owocniejsze będą jej wyniki”.

Podjęcie tych ogromnych zadań stało się możliwe w Polsce Ludowej dopiero teraz, gdy mamy już za sobą niezwykle poważne osiągnięcia w socjalistycznym rozwoju naszego kraju.

Dzięki temu możemy podjąć wielkie dzieło reformy szkolnej, dzieło wielkiego rozwoju systemu oświaty i wychowania. Będzie ono jednocześnie podstawą dalszego rozwoju ekonomicznego naszego kraju. Wychowani przez nas miedzy obywateli Polski Ludowej będą w jeszcze szybszym tempie prowadzić proces uprzemysłowienia kraju i modernizację naszej gospodarki narodowej.

Pracę nad reformą prowadzimy wykorzystując wszystkie środki, które mamy do dyspozycji i wszystkich ludzi, którzy mogą pomóc nam w tym wielkim dziele.

W komisjach programowych, w zespołach naukowców, pedagogów, nauczycieli trwa wyjątkowo praca nad przygotowaniem planów i programów nauczania 8-klasowej szkoły, opartych na jej podbudowie licum ogólnokształcącego, szkół zawodowych, szkół przysposobienia rolniczego. Rozpoczęły się również intensywne prace nad przygotowaniem nowych podręczników szkolnych. Trwają i rozszerzają się prace nad dostosowaniem do potrzeb reformy szkolnej systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

O powodzeniu reformy, o pełnym wykorzystaniu tej wielkiej szansy historycznej dla dobra oświaty polskiej, dla dobra całego narodu i dla przyspieszenia pełnej realizacji budownictwa socjalistycznego, zdecydowanie w dużej mierze wy — Towarzysze i Koleżdy, wszyscy nauczyciele naszych szkół.

Oczekujemy od Was szerokiej inicjatywy pedagogicznej, skuteczniejszych metod nauczania i wychowania; potrzeba ich jest tym większa, im mocniej społeczeństwo odczuwa konieczność lepszego opanowania przez młodzież wiadomości, pogłębienia ich i utrwalenia, mocniejszego powiązania tych wiadomości z życiem praktycznym i społecznym.

Mimo bezsprzecznie wielkiego wysiłku nauczycielstwa szkół podstawowych — szkoły średnie oceniania przygotowanie absolwentów szkół podstawowych jako ciągle jeszcze nie wystarczające, a wyższe uczelnie stwierdzają stale zbyt niski poziom zgłaszających się na studia maturzystów. Ze stwierdzeń tych trzeba wyciągnąć wnioski dla codziennej pracy każdej szkoły i każdego nauczyciela, przezwyciężyć słabe strony procesu nauczania, poprawić nieustannie wyposażenie szkół i metody pracy nauczycieli.

Dobrze uczyć i wychowywać młodzież może tylko nauczyciel — który ją zna, kocha i potrafi znaleźć z nią wspólny język. Są tysiące szkół, dziesiątki tysięcy nauczycieli w tych szkołach, szczerze oddanych młodzieży; szkół, w których młodzież czuje się dobrze, z którymi jest serdecznie związana, do których chętnie powraca nawet po ich ukończeniu. Matki szkoły o bogatym dorobku, wieloletniej, świętej tradycji, stanowiące chlubę naszego szkolnictwa.

Chciałbym wskazać te szkoły i tych nauczycieli jako wzór i przykład dla wszystkich; chciałbym, aby zachęceniu ich sukcesami wszyscy nauczyciele zrozumieliby głęboką treść swoich zadań wychowawczych, głęboką potrzebę uczniowskiego powiązania się z nauczycielskim zawodem i z młodzieżą sobie powierzona, by mieli okazję jej jak najwięcej serca i przyjaźni.

Koleżdy i Towarzysze! Klucz do powodzenia w tej wielkiej pracy leży nie tylko w naszej wiedzy i wykształceniu pedagogicznym, które muszą być coraz szersze, ale również w serdecznym i bezpośrednim stosunku do naszych wychowanków. Starajcie się zrozumieć młode pokolenie, pokolenie wyrosłe w innych zupełnie warunkach i inne dlatego od wszystkich poprzednich. Niech opieka pedagogiczna nad młodzieżą rozszerzy się daleko poza mury szkoły; starajcie się widzieć naszych uczniów we wszystkich okolicznościach ich życia, znać i dzielić ich radości i troski. Jedynie wówczas będziemy mogli rozwijać w nich cechy budowniczych socjalizmu: samodzielność, myśl, odwagę, wrażliwość, miłość do wszystkich, do wszystkiego, co ich otacza — do narodu i ojczyzny, solidarność, poszanowanie pracy i mienia społecznego.

My, nauczyciele, powinniśmy stać się głównymi organizatorami szerokiego frontu społecznej opieki nad dziećmi i młodzieżą, organizatorami jednolitego systemu wychowania społecznego w szkole, w rodzinie, w organizacji ideowej, w środowisku społecznym. Pozwoli to lepiej chronić młodzież przed ubocznymi i ujemnymi wpływami wychowawczymi, utrudniającymi osiągnięcie pełnych wyników naszych wszystkich zabiegów pedagogicznych.

Mając coraz większy wpływ na najbliższe środowisko szkolne, z tytułu naszego stałego wzrastającego autorytetu, z tytułu naszej aktywności społecznej i szerokiej działalności oświatowej, powinniśmy coraz skuteczniej spełniać rolę siły napędowej i motoru dalszego rozwoju i postępu rewolucji kulturalnej, dalszego przekształcania szkół w ogniska oświaty i kultury, szeroko promieniujące nie tylko na młodzież, ale i na rodziców, na społeczeństwo. Szkoły z tytułu swoich zadań spełniają tę funkcję w coraz pełniejszym zakresie. Chodzi o to, aby rodzicem i umacniać wpływ szkoły na społeczeństwo.

miłym, intelektualno-towarzyskim spotkaniu...

RÓZMOWA była długa. Nie mam zamiaru jej tu cytować w całości. W niektórych poglądach zgadzałem się zupełnie z moim rozmówcą, ale w innych różnił się zasadniczo. Pierwsze, co mnie bardzo poruszyło, to „oni”. Jakże więc? To nauczyciele, uczestnicy konferencji dla nich przeznaczonych, im służących mają ogłosić jakieś absolutne desinteresement co do ich treści i organizacji? To wszystko mają pozostawić do decyzji tym „im”?

Zupełnie odpowiada mi pogląd, że konferencje nie powinny przypominać „urzędówek”, odpraw czy nawet zebrań związkowych.

Co oni też nowego wymyślą?

kowych w potoczonym znaczeniu, choć sprawy organizacyjne nie mogą być z nich wyeliminowane.

Czy jest potrzebny przewodniczący zebrań? Znamy nasze skłonności do indywidualizmu, do mówienia przez wszystkich razem i o wszystkim — dyskretnie, ale umiennie i taktownie kierowanie dyskusją jest konieczne. Nie musi być konieczne na każdej konferencji ten sam przewodniczący, ten „urzędowy”, wybrany itd. Ktoś jednak musi pomścić organizację, o zawiadomieniach — o wszystkich sprawach organizacyjno-administracyjnych, o kontaktach z wydziałem pedagogicznym itd. ale dyskusję może prowadzić nawet na każdej konferencji ktoś inny, byle umiał to robić, cieszył się autorytetem zebranych, miał zarówno konieczną wiedzę, jak i poczucie humoru.

Na naradzie w Okręgu Stołecznym ZNP poświęcono sporo czasu, aby nadać konferencjom rejonowym nowy profil. Na ogół myśli tu wypowiedziane są zgodne z tym, co tam mówiono. Przed jednym chyba trzeba się zastanowić — przed sformulowaniem, zbyt daleko posuniętej swobody w doborze przedmiotów dyskusji (wymiany zdań). Jest rzeczą, beśsporną, że jakaś

lecznictwo, wiążąc ją coraz silniej ze wszystkim nowym, co dzieje się w naszym kraju, czyniąc ją coraz bardziej niezbędnym uczestnikiem i popularyzatorem dokonujących się nieustannie przemian — chorążyim postępu i socjalizmu.

Obszerny jest rejestr zadań, związanych nie tylko z przygotowaniem i umacnianiem roli szkoły i nauczyciela w społeczeństwie. Ani jedno z tych zadań nie może być odłożone, ani jednego nie wykona za nas ktoś inny.

W realizacji tych zadań mamy wielu sojuszników. Stawiając sprawy oświatowe w centrum zainteresowania ogólnonarodowego, Partia i Rząd zmobilizowały do pomocy w ich wykonaniu potężne siły społeczne. Organizacje społeczne i kulturalne, zarządy zakładów pracy, komitety rodzicielskie i opiekunów, rodziców, organizacje młodzieżowe. Z tymi sojusznikami podjąć możemy każde zadanie.

Niedostatek jednak warunkiem powodzenia naszych poczynań jest nieustanne podnoszenie przez nauczycieli poziomu własnej wiedzy — przez rozwijanie szerokiej pracy samokształceniowej, przez doskonalenie metod nauczania, przez wykorzystywanie wszystkich istniejących form dokształcania i doskonalenia zawodowego i pedagogicznego.

Nauczyciel powinien kroczyć w pierwszym szeregu tych, którzy kontrolują jakość swojej pracy i poziom własnej wiedzy, którzy świadomie wzbogacają krąg doświadczeń, wyciągają z nich wnioski, konfrontując je z najnowszymi zdobyciami wiedzy pedagogicznej i zawodowej. Przekazując uczniom wiedzę nauczyciel powinien równocześnie uzupełniać swoje przygotowanie naukowe, wzbogacając je z miesiąca na miesiąc i z roku na roku.

Do dyspozycji nauczycieli, którzy chcą wykorzystywać istniejące szerokie możliwości podnoszenia poziomu naukowego i kwalifikacji zawodowych, stoją wszelkie formy zaocznej i wieczorowej kształcenia w studiach nauczycielskich, w wyższych szkołach pedagogicznych, w uczelniach wyższych. Notujemy stale wzrost liczby nauczycieli dokształczających się. W bieżącym roku szkolnym około 25 000 nauczycieli studiów bez odurwania od pracy. Stanu tego nie możemy jeszcze uważać za wystarczający dla pełnego zaspokolenia potrzeb szkół. Do 1970 r. powinniśmy przygotować 100 000 nowych nauczycieli — nauczycieli posiadających przede wszystkim wykształcenie w zakresie SN lub wykształcenie wyższe oraz umożliwić zdobycie takiego wykształcenia co najmniej 70 proc. czynnych obecnie nauczycieli.

Władze szkolne rozlicza szeroką opiekę nad nauczycielami podnoszącymi własne kwalifikacje drogą studiów zaocznych i udzielając im bieżącej pomocy i doskonałemu nauczycielowi jest jednym z podstawowym warunków wykonania zadań szkolnictwa i realizacji reformy szkolnej.

W obliczu stojących przed naszą szkołą i nauczycielami zadań — cały nasz dorobek i wszystkie osiągnięcia powinniśmy wykorzystywać dla prowadzenia wielkiego, rozpoczętego już dzieła reformy i dalszego rozwoju szkolnictwa. W tym dorobku i w tych osiągnięciach są zawarte również owoce waszego wysiłku, wielu lat i godzin wyteńczonej pracy i wielkiej waszej ofiarności. Chciałbym Wam za to, Koleżdy i Towarzysze, w Dniu Nauczyciela wyrazić gorące i serdeczne podziękowanie.

W Dniu Nauczyciela pragnę pozdrowić wielką rodzinę nauczycielską, związaną mocno więzami zawodu, najpiękniejszego i najtrudniejszego ze wszystkich.

Chciałbym Wam wszystkim, Koleżdy i Towarzysze, czteremilionowej armii pracowników oświaty i nauki, złożyć najserdeczniejsze życzenia dalszego powodzenia w pracy zawodowej i społecznej, szczerze uznać za ponoszony trud dla sprawy oświaty i wychowania, szczerście i pomysłowości osobistej oraz zadowolenia ze służby naszemu narodowi i naszej ludowej ojczyźnie.

Równocześnie w Dniu Nauczyciela pragnę w Waszym imieniu, w imieniu całego nauczycielstwa i wszystkich pracowników oświaty, zapewnić Komitet Centralny PZPR i Rząd, że pracujemy i pracować będziemy nie szczędząc sił i czasu dla zwycięstwa pokoju i socjalizmu, że jesteśmy świadomi wielkiej odpowiedzialności za sprawę socjalistycznego wychowania młodego pokolenia i mamy pewność jej zwycięstwa.

Niech żyją nauczyciele polscy, wojenni bojownicy o sprawę socjalizmu, socjalistycznej oświaty i szkoły!

umiarkowana dyscyplina musi obowiązywać. Nie można bowiem dopuścić do tego, aby zebranie, mające np. omówić środki i metody zbliżenia szkoły do życia, zeszło na temat wesoły, np. jak należy poprawiać wypracowania szkolne... Co wtedy z ewentualnie zaproszonym gościem (prelegentem)? Zresztą przy takiej swobodzie byłoby niemal tyle tematów, ilu jest uczestników konferencji. A jaki plan? A hierarchia ważności i zadań? A ewentualne przygotowanie się uczestników do dyskusji?

„Sprawa bodaj najważniejsza jest ustalenie, czym mają być konferencje rejonowe. Forma samokształcenia czy doskonalenia? Chyba ani jednym, ani drugim. Może w pewnym, drobnym stopniu, tym drugim. Głównym celem będzie jednak coś zupełnie innego. Kierowanie uwag uczestników, podniecanie ich ciekawości, śnianie niepokoju intelektualnego, pasji, dociekania, badania, przemysłiania odpowiednich spraw, aktywizowanie jednostki i zespołów, ożywienie czelnicztwa przez podsuwanie lektury za pomocą krótkich, kilkuzdaniowych „recenzji” książek i artykułów w ruchu umysłowym i orientacja w ruchu umysłowym w dziedzinach szczególnie interesujących nauczycieli — oto w skrócie zagadnienia do przemyślenia dla wszystkich, którzy organizują i nadzorują konferencje rejonowe.

W ten sposób pomyślane konferencje rejonowe zmieniłyby wprawdzie jedynie produkcję ponocnych, swobodnych, bluzek itp. potrzebnych rzeczy, które z takim zapalem wykonywały koleżanki na dotychczasowych (nie wszystkich) konferencjach, ale za to chyba wytworzyłyby przekonanie, że gdzie jak gdzie, ale w szkole, w pracy nauczycielskiej i wychowawczej myślenie ma wielką przyszłość.

W GMACHU CRZZ w Warszawie otwarta została w przeddzień Święta Nauczyciela, w obecności przedstawicieli KC PZPR, CRZZ, ZG ZNP, Ministerstwa Oświaty, Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz zaproszonych gości, ogólnopolska wystawa prac malarskich nauczycieli-plastyków. Dotychczas — jak poinformował zebranych kol. prezes J. Kwiatek — wystawy tego typu mieściły się w salach Zarządu Głównego ZNP. Zorganizowanie wystawy w CRZZ stanowi jeden z wielu wyrazów rosnącego oparcia, jakie znajduje ze strony Centralnej Rady cały ruch amatorski w naszym kraju. Wystawa jest również dowodem poważnego zaangażowania się nauczycielstwa w pracę, mającej na celu wychowanie estetyczne człowieka, współczesnego.

„Obrazy” — mówił sekretarz CRZZ W. Kos — to dokumenty prywatnej strony nauczycielskiego życia, przepełnione umiłowaniem dla piękna i sztuki. Dokumentów takich ukazać można znacznie więcej z całego kraju — z dziedziny nauczycielskiej pracy plastycznej, a także teatralnej, chóralnej na terenie szkoły i poza nią”.

Tow. Sekretarz wspominał również o konieczności podniesienia ruchu amatorskiego, wprowadzenia dzieł plastyki do fabryk, domów kultury i świetlic, zorganizowania w muzeach działów prac amatorów-plastyków, powszechniejszego stosowania wyróżnień i nagród za prace plastyczne.

Wśród 54 wystawców poznajemy prace „starych znajomych” — 11 malarzy z grupy „Należęcy 56” (spośród nich kol. R. Jach z Kluczborka obecnie kończy ASP w Krakowie). Wszystkie prace są na równym poziomie i wykazują dużą artystyczną wrażliwość naszych kolegów oraz umiejętność wypowiedziania farbami i tuszem swych przeżyć.

Wiceminister Kultury i Sztuki Z. Garstecki w towarzystwie prezesa J. Kwiatka i przedstawiciela Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR H. Garbowskiego z zainteresowaniem ogląda wystawę prac nauczycielskich.

Wiceminister Kultury i Sztuki Z. Garstecki w towarzystwie prezesa J. Kwiatka i przedstawiciela Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR H. Garbowskiego z zainteresowaniem ogląda wystawę prac nauczycielskich. Foto Cz. Górski

Wystawa była okazją do pożytecznych dyskusji malarzy. Na zdjęciu kol. B. Tomecki z Warszawy rozmawia z kol. I. Grzelakiem z Łodzi i kol. L. Plotkowskim z Białych Błot (pow. bydgoski)

Zebrani malarze podkreślali konieczność systematycznego dokształcania, powszechniejszego udziału w kursach plastycznych, zdobywania tytułów zawodowych artystów plastyków. Z interesującym apelem zwrócił się do zwiedzającego wystawę wiceministra Oświaty RFSRR A. J. Markuszewicza jeden z naszych kolegów proponując, aby nauczyciele-plastyki przyjeżdżali do Polski ze swymi pracami.

J. Dębski — Grodzisk kuty (tuszą)

Na zakończenie tego „spotkania wśród obrazów” minister W. Tułodziecki podkreślił w krótkim przemówieniu wagę, jaką Ministerstwo Oświaty przywiązuje do wychowania estetycznego i czemu daje wyraz w opracowywanym nowym programie szkolnym.

W. M.

Za tydzień V Światowy Kongres Związków Zawodowych

(Dokończenie ze str. 1)

nych, uchwał rezolucji, nawiązywała poprzez listy kontaktów z pokrewnymi związkami zawodowymi w innych krajach. We wszystkich tych rezolucjach, listach silnie akcentowano konieczność jednolitej działalności w obronie pokoju, a zwłaszcza w sprawie — szczególnie dla nas aktualnej — uregulowania problemu Niemiec Zachodnich.

„Istnieją siły — pisze załoga Zakładów Przemysłu Odzieżowego Im. M. Fornałskiej w Łodzi do związków jednej z zachodniemieckich fabryk — które chcą zwycięzić nową wojnę... Odradzajcie się faszyzm w Waszym kraju poprzez swe działania coraz bardziej zagraża pokojowi Europy”.

„Skutków ostatniej wojny — stwierdza

w liście do robotników we Włoszech załoga jednej z naszych fabryk — naród polski odczuł bardzo mocno; niemalo szkół wyrzadzili hitlerowcy i Waszemu narodowi. Dlatego też uważamy, że oba nasze narody powinny wzmocnić w sobie waleczność i utrwalenie pokoju”.

Podnoszenie w rezolucjach, uchwałach i dyskusjach problemy będą pod koniec kampanii przeanalizowane. Stanowiąc będą one wytyczne dla delegatów na V Światowy Kongres Związków Zawodowych. Już teraz jednak wiadomo, że sprawie jednolitego międzynarodowego ruchu zawodowego w walce o poprawę warunków życia ludzi pracy i o pokój na świecie — nasi delegaci wysuną — zgodnie z przebiegiem dyskusji przedkongresowej — na plan pierwszy.

POLSKIE związki zawodowe reprezentowane będzie na V Kongresie 36 delegatów — przedstawicieli CRZZ, związków branżowych, terenowych działaczy, z przewodniczącym CRZZ I. Łogą-Sowińskim. Znajduje się wśród nich przedstawiciel nauczycielstwa — doc. dr Józef Kwiatek, prezes Zarządu Głównego ZNP, członek Komitetu Wykonawczego CRZZ oraz Komitetu Administracyjnego (FISE) Międzynarodowej Federacji Pracowników Oświaty.

Moralne poparcie dla polityki SFZZ wyraża się nie tylko w akcji o charakterze popularyzacyjnym, propagandowym. Większość załóg podejmuje dla uczestnictwa w Kongresie zobowiązania dotyczące przekazywania planów produkcyjnych, obniżki kosztów własnych, podnoszenia jakości produkcji, polepszenia warunków pracy, budowy szkół.

Nie do wyjątków należą zobowiązania o charakterze kulturalno-oświatowym, w zakresie szkolenia zawodowego. Np. za-

łoga Ostrołęckiej Fabryki Papieru zobowiązała się m. in. udzielić pomocy przy budowie zakładowego domu kultury, by przyspieszyć oddanie go do użytku o 3 miesiące. Mieszkańcy Osiedla Polanki w woj. rzeszowskim urządzają w czynie społecznym świetlice. Zakłady Celulozowo-Papiernicze w Kaletach organizują odczyty pt. „Dzieje polskiego ruchu robotniczego” i urządzają wystawę dorobku Domu Kultury.

Wiele organizacji związkowych przygotowuje imprezy artystyczne w powiązaniu z problematyką SFZZ.

W ten sposób — wyrazami solidarności i czynem — polskie związki zawodowe przygotowują się do V Światowego Kongresu, którego tematyka — wzmocnienie solidarności międzynarodowego ruchu zawodowego w walce o pokój w celu zapewnienia dostatniego, kulturalnego życia ludziom pracy w całym świecie, a młodemu pokoleniu pogodnego, szczęśliwego dzieciństwa — jest nam szczególnie bliska.

Komunikat

Niżej wymienionych Kolegów prosimy o podanie imion i nazwisk oraz dokładnych adresów celem przesłania honorariów za artykuły zamieszczone w „Głosie Nauczycielskim”: R. Dąbrowski, R. Kownacki, M. Manteuffel, T. Woźnicki, J. Nowak, M. Ostrega, St. Irski, M. Stankowa, Kornacki, Maciejczyk, Guido Reck, E. Bielawski, Z. Kaczorowski, St. Kotarski, Kowalski.

O nauczycielach świata

LITTLE ROCK — W stolicy rasistowskiego stanu USA — Arkansas — pierwsze siedem szkół zniósł o siebie segregację rasową dopuszczając do nauki obok białych także dzieci murzynskie. Przed dwoma laty Little Rock było widowiską dramatycznych zdarzeń na tym tle, być może dzięki temu zniesienie segregacji w pierwszych siedmiu szkołach tego miasta odbyło się zupełnie spokojnie.

SZTOKHOLM — Mózg elektronowy, który miał ułożyć plan lekcji dla dwóch szkół w Upsali i Eskilstuna, okazał się według oceny szwedzkiej władz szkolnych absolutnie niedojrzały do tego zadania. Zaplanowane przez mózg elektronowy plan wprowadził całkowity chaos do rozkładu zajęć, a uszedzie tam, gdzie uczniowie powinni najefektywniej pracować, zaprojektował godziny wolne od zajęć. Okazuje się, że trudniej jest ułożyć rozsądny rozkład zajęć w szkole niż obli-

czyć tor rakiety balistycznej: Kierownicy szkół — pierś naprzód!

BONN — W NRF wiele szumu narobił pewien uczeń z Męskiego Gimnazjum w Lindau, który zaatakował na uroczystości promocyjnej nauczycielstwo zachodniemieckie cytując słowa Bertholta Brechta: „W szkole stoi człowiek na przeciw nie — człowieka”, twierdząc, że szkoła dzisiejsza jest „absolutną dyktaturą” itd. Uczeń ten za wybitne osiągnięcia w nauce miał przyznane stypendium w wysokości 10 000 marek na studia wyższe. Po incydencie stypendium to ma zostać mu cofnięte.

MOSKWA — 350 000 liczy kadra naukowców Związku Radzieckiego. Przy takiej liczbie nie trudno zrozumieć olbrzymie sukcesy w nauce i technice, w produkcji i podbojach kosmosu. (ps)

Plan i zakres materiału nauczania

I. Zadania

ZGODNIE z uchwałą VII Plenum KC PZPR i postanowieniami ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania szkoła podstawowa daje jednolite dla wszystkich uczniów wykształcające, które obejmuje podstawy wiedzy o przyrodzie i społeczeństwie, wstępne zaznajomienie uczniów z techniką, przysposobienie do pracy i udziału w życiu społecznym i kulturalnym.

Szkoła podstawowa ma na celu harmonijny rozwój uczniów pod względem umysłowym, moralnym i fizycznym oraz przygotowanie do nauki w szkołach zawodowych i ogólnokształcących lub do dalszego kształcenia się i zdobywania kwalifikacji w toku wykonywania pracy zawodowej.

Szkoła powinna wychowywać młodzież w duchu wysokiej ideałości, patriotyzmu i oddania sprawie socjalizmu. W dziedzinie kształcenia świadomości młodzieży szczególne znaczenie ma wychowanie jej w duchu umiłowania pracy dla dobra narodu, poczucia obowiązku społecznego, humanitaryzmu oraz poczucia solidarności z ludźmi pracy wszystkich krajów.

Zadania swoje szkoła realizuje na lekcjach i w pracy pozalekcyjnej, utrzymując ścisłą więź z życiem społecznym, gospodarczym i kulturalnym kraju.

II. Plan nauczania

Zajęcia lekcyjne w ośmioletniej szkole podstawowej oparte są na następującym zasadniczym planie nauczania

Przedmiot nauczania	Rok szkolny										Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Język polski	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	88
Język rosyjski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Historia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wychowanie społeczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wiedza o przyrodzie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geografia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematyka	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55
Fizyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chemia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rytmika techniczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaj. praktyczne i techniczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Wychowanie plastyczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Wychowanie muzyczne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Wychowanie fizyczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Razem	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	180

Zasadniczy plan nauczania obowiązywać będzie w szkołach 7 i większej liczbie nauczycieli.

W szkołach o mniejszej niż 7 liczbie nauczycieli obowiązywać będą plany przewidujące w zasadzie taki sam wymiar godzin, z tym że niektóre lekcje odbywać się będą w klasach łączonych.

W podanym projekcie planu nauczania 8-letniej szkoły podstawowej ogólna liczba godzin obowiązkowych ucznia zamyka się w ramach 211 godzin (od 18 godzin tygodniowo w kl. I do 34 godzin w kl. VIII). Czwartą część tych godzin w każdej klasie stanowią zajęcia praktyczno-techniczne, wychowanie plastyczne, muzyczne i fizyczne.

Następujące zestawienie ilustruje wymiar godzin nauczania w szkołach podstawowych ZSRR, NRD i CSRS:

Polska		ZSRR		NRD		CSRS	
kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII	kl. I - kl. VIII
18 - 34	24 - 34	19 - 34	21 - 33	211	258	231	226

Plan nauczania siedmioletniej szkoły podstawowej w Polsce z r. 1959

Przedmiot nauczania	Rok szkolny										Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Język polski	9	10	9	8	7	6	5	4	3	2	55
Język rosyjski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Historia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geografia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematyka	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	66
Fizyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chemia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rytmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Prace ręczne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Śpiew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Wychowanie fizyczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Razem	18	20	24	25	29	31	31	31	31	31	176

Plan nauczania ośmioletniej szkoły w ZSRR

Przedmiot nauczania	Rok szkolny										Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Język polski	12	14	12	10	6	5	3	2	1	1	62
Literatura	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Historia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematyka	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	66
Historia i Kształcenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przyrodniczo-techniczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geografia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fizyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chemia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kształcenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Język rosyjski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rytmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Muzyka i śpiew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Kultura fizyczna	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Prace ręczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Prace społeczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	24	28	26	29	35	34	34	34	34	34	258

Ponadto w klasach V - VIII obowiązuje dwutygodniowa praca produkcyjna w końcu każdego roku.

Plan nauczania dziesięcioklasowej ogólnokształcącej politechnicznej szkoły w NRD

Przedmiot nauczania	Rok szkolny										Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Język niem. i literat.	5	14	14	16	7	6	5	5	4	4	85
Język rosyjski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematyka	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	66
Fizyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Astronomia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chemia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geografia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prace ręczne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Śpiew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Kształcenie techn.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Technika i wprowadz. w produkcję	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Historia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muzyka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Wzrost	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Wychowanie fizyczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Razem	19	25	27	30	32	33	33	34	34	34	302

Wymiar godzin na nauczanie języka ojczystego przedstawia poniższe zestawienie:

Przedmiot nauczania	Polska		ZSRR	NRD	CSRS
	1959	plan			
Zajęcia praktyczne i techniczne	9	17	20	16	18
Rytmika techniczna	-	1	2	2	3

Przeprowadzenie reformy szkolnictwa w latach 1963-1966, uzależnione jest od podjęcia wielu prac przygotowawczych i dobrego ich wykonania. Do najważniejszych należy niewątpliwie przygotowanie nowych planów, programów nauczania i podręczników szkolnych.

Od wielu miesięcy nad nowymi planami i programami nauczania pracują w Ministerstwie Oświaty liczne zespoły specjalistów, naukowców, pedagogów i nauczycieli-praktyków. W wyniku tych prac przygotowano projekt planu nauczania 8-klasowej szkoły oraz ramowy zakres materiału nauczania w tej szkole.

Projekt ten przesłano do oceny wielu instytucjom naukowym i społecznym, towarzystwom naukowym i wybitnym pedagogom. Obecnie, za

pośrednictwem „Głosu Nauczycielskiego”, Ministerstwo poddaje projekt pod ogólną dyskusję nauczycieli. Jest bowiem rzeczą konieczną, by ustalając treść nauczania i wychowania 8-klasowej szkoły, w jak najszerszym zakresie uwzględnić opinie nauczycieli, ich wiedzę, bogate doświadczenie, znajomość szkoły i jej potrzeb. Dlatego też Ministerstwo Oświaty pragnie, by przedstawiony projekt planu i zakresu materiału nauczania 8-klasowej szkoły był, w okresie najbliższych 4-6 tygodni, w szeregach nauczycieli i zebrań nauczycielskich oraz na posiedzeniach rad pedagogicznych. Uwagi i wnioski, które należy przekazać do Ministerstwa Oświaty lub do Redakcji „Głosu Nauczycielskiego”, będą przeanalizowane i rozpatrzone.

Ministerstwo oczekuje przede wszystkim oceny planu i ramowego zakresu materiału nauczania oraz konkretnych wniosków w sprawie ewentualnych poprawek, które należałoby wprowadzić. Dyskusja nad reformą treści nauczania powinna być również okazją do ujawnienia innych braków i niedomagań szkoły i wpływać na ich usunięcie.

Po przyjęciu planu 8-klasowej szkoły podstawowej oraz zakresu materiału nauczania w tej szkole, podjęta będzie praca nad programami nauczania poszczególnych przedmiotów, wytycznymi do ich realizacji oraz nad podręcznikami szkolnymi. Również w tej dziedzinie będzie konieczny jak najbardziej aktywny udział nauczycieli-praktyków.

Plan nauczania dziesięcioletniej szkoły w CSRS

Przedmiot nauczania	Rok szkolny										Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Język ojczysty	8	10	10	8	8	6	6	4	4	4	64
Język rosyjski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wychowanie obywatelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Historia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geografia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Matematyka	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55
Muzyka i przyrodniczo-techniczne	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Fizyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chemia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wychowanie fizyczne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Rytmika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Kształcenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pisanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Śpiew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Prace ręczne i podstawy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Razem	21	24	26	28	29	32	33	34	34	34	260

Tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych ucznia w całej szkole 8-letniej w Polsce jest niższy o 27 godz. niż w szkołach ZSRR, o 20 godz. niż w 8 klasach szkoły NRD i o 15 godz. niż w 8 klasach szkoły w CSRS.

Podany w projekcie planu wymiar godzin obowiązkowych ucznia stanowi w naszych warunkach minimum gwarantujące niezbędny poziom wykształcenia absolwenta szkoły podstawowej. Zmniejszenie wymiaru godzin odbiłoby się ujemnie na wynikach nauczania.

Istotnym uzupełnieniem zajęć lekcyjnych jest praca pozalekcyjna, mająca na celu budzenie i rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów. Zajęcia te są nadobowiązkowe dla ucznia. Szkoła powinna je organizować w możliwie szerokim zakresie i rozbudowywać w miarę posiadanych warunków i środków.

W ramach zajęć nadobowiązkowych szkoła może prowadzić nauczanie języków zachodnioeuropejskich. Należy również zorganizować kółka techniczne, kółka zainteresowań, np. matematyczne, biologiczne, teatralne, literackie, miłośników języka polskiego, zajęcia z zakresu wychowania estetycznego, m.in. chór i zespoły muzyczne, oraz kółka sportowe.

Prace społecznie użyteczne przewidziane są również w zasadzie w czasie pozalekcyjnym. Powinny one służyć konkretnym potrzebom bliższego i dalszego środowiska społecznego i stanowić bezpośrednią formę niesienia pomocy i zaspokojenia potrzeb ludzi, z którymi uczniowie stykają się w codziennym życiu. Praca społeczna powinna być z reguły wykonywana kolektywnie.

W stosunku do planu szkoły podstawowej z r. 1959 projekt planu nauczania szkoły 8-letniej wprowadza dwa nowe przedmioty: rysunek techniczny w kl. VIII i wychowanie społeczne w kl. V-VIII, uwzględniające również naukę o Polsce i świecie.

W 8-letniej szkole podstawowej można wyróżnić dwa szczeble nauczania: niższy, obejmujący klasy I-IV, i wyższy, obejmujący klasy V-VIII. Na niższym szczeblu nauczania, oprócz języka polskiego i matematyki, występuje jedynie grupa przedmiotów artystyczno-technicznych i wychowanie fizyczne. Od kl. III wprowadza się wiadomości o przyrodzie jako odrębny przedmiot.

Na stopniu wyższym następuje stopniowe wyodrębnienie dalszych przedmiotów nauczania. Tak więc od kl. V wprowadza się historię, geografię i język rosyjski, od kl. VI - fizykę i biologię, od kl. VIII - chemię.

Propozycje grup przedmiotów przedstawiają się w planie nauczania szkoły 8-letniej w sposób następujący:

Z 211 obowiązkowych godzin nauki tygodniowo na grupę matematyczno-przyrodniczą i techniczną (wiadomości o przyrodzie, biologia, geografia, matematyka, fizyka, chemia, zaj. praktyczne i techniczne) przewiduje się 97 godz., tj. 46 proc. ogółu godzin, na grupę humanistyczną (język polski, język rosyjski, historia, wychowanie społeczne) przypada 81 godz., tj. 38,4 proc., na grupę artystyczną - 17 godz., tj. 8,0 proc., na wychowanie fizyczne 16 godz., tj. 7,6 proc.

Dla porównania można podać, że w szkole 8-letniej ZSRR na grupę przedmiotów humanistycznych przypada 40,3 proc. ogółu godzin, a na grupę przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych 46,6 proc.

W grupie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych szczególne znaczenie ma matematyka, fizyka i chemia. Przysłać godzin dla tych przedmiotów w planie szkoły 8-letniej w porównaniu z 7-letnią szkołą z r. 1959 oraz w porównaniu z 8-letnią szkołą w ZSRR, NRD i CSRS ilustruje poniższe zestawienie:

Przedmiot nauczania	Polska		ZSRR	NRD	CSRS
	1959	plan			
Matematyka	56	45	47	46	39
Fizyka	6	8	7	8	6
Chemia	2	4	4	5	4
Razem	64	57	58	59	49

Obok zwiększenia wymiaru godzin i rozszerzenia zakresu materiału nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, w myśl uchwały VII Plenum KC, zwiększono również w planie nauczania udział przedmiotów praktyczno-technicznych. Wprowadzono mianowicie do planu nauczania zajęcia praktyczno-techniczne na miejsce dotychczasowych prac ręcznych, w wymiarze godzin zwiększonym o ponad 100 proc. w porównaniu z planem z r. 1959.

W ścisłym związku z nową rolą i znaczeniem zajęć praktyczno-technicznych pozostaje wprowadzenie rysunku technicznego w wymiarze 2 godzin tygodniowo w klasie VIII.

Porównanie przydziału godzin na zajęcia techniczne i rysunek techniczny w roku 1959 u nas oraz ze stanem obecnym w szkołach ZSRR, NRD i CSRS ilustruje poniższa tabela:

Przedmiot nauczania	Polska		ZSRR	NRD	CSRS
	1959	plan			
Zajęcia praktyczne i techniczne	9	17	20	16	18

8-klasowej szkoły podstawowej

dziedzinie. Zdobycie wiadomości i umiejętności opiera się przede wszystkim na obserwacjach zjawisk, zachodzących w otaczającym świecie, prostych doświadczeniach oraz pracach na działce i w kąciku przyrodniczym. Łączy się więc z zagadnieniami z przedmiotów biologii, geografii, fizyki i chemii w jeden przedmiot i nadaje mu charakter praktyczny, powiązany z życiem.

Zakres materiału nauczania przewiduje:

z biologii — wiadomości o życiu roślin i zwierząt najbliższego otoczenia na tle ich naturalnych środowisk, wiadomości o ochronie roślin i zwierząt, roślinach uprawnych i zwierzętach hodowanych. Prace na działce szkolnej i w „kąciku przyrodniczym” jako praktyczne uzupełnienie materiału nauczania w zakresie uprawy roślin i chowu zwierząt. Czynności ciała ludzkiego. Elementarne wiadomości o jego budowie, zasady higieny osobistej — higieny odżywiania i pomieszczeń mieszkalnych;

z geografii — poznanie najbliższej okolicy, prowadzenie okresowych obserwacji i notowanie spostrzeżeń w kalendarzu pogody, wstępne pojęcia geograficzne na podstawie obserwacji i zajęć w okolicy szkoły; plan i podziałka, uproszczona mapa Polski, Polska w krajobrazach;

z fizyki i chemii — mierzenie, ważenie, zachowanie się ciał pod wpływem ciepła, termometr, powietrze, opalanie, oddychanie, ruch powietrza przy ogrzewaniu, unoszenie się ciał w powietrzu; woda, stany skupienia wody, rozpuszczalność ciał w wodzie; pyłanie; wiadomości o najprostszych skałach i kopalninach, o glebie i jej składzie, o nawożeniu gleby. Elektryczność w życiu codziennym.

Biologia

Celem nauczania biologii jest zaznajomienie uczniów z otaczającym światem roślin i zwierząt oraz podstawowymi zjawiskami i prawidłowościami życia, dostarczenie wiedzy, która posiada także bezpośrednią użyteczność praktyczną. W programie biologii szkoły 8-letniej uwzględnia się zagadnienia higieny oraz zagadnienia gospodarcze, związane z uprawą roślin i hodowlą zwierząt. Nauczanie biologii ma również na celu wyrobienie czynnej postawy uczniów wobec zagadnień ochrony przyrody i jej zasobów. Nauczanie biologii powinno przyczynić się do uświadomienia i wychowania seksualnego uczniów.

Nauka o człowieku i higiena w kl. VIII ma na celu poznanie organizmu człowieka, jego wymagań, rozwoju, a w związku z tym wskazań do racjonalnego trybu życia, przestrzeganie zasad higieny i walki z chorobami.

Materiał nauczania w zakresie biologii obejmuje wiadomości z botaniki, zoologii oraz anatomii łącznie z higieną w następującym układzie:

w kl. VI — podstawowe wiadomości o życiu i budowie roślin zdobywane poprzez poznanie przedstawicieli najważniejszych grup na tle środowiska ich życia; najważniejsze krajoznawstwo rośliny o znaczeniu gospodarczym; wyrabianie praktycznych umiejętności z zakresu uprawy i pielęgnacji roślin; ochrona przyrody i jej zasobów;

w kl. VII — podstawowe wiadomości o życiu i budowie zwierząt zdobywane poprzez zapoznanie się z przedstawicielami najważniejszych grup na tle środowisk ich życia; zaznajomienie się ze znaczeniem zwierząt w życiu człowieka, w szczególności krajowych zwierząt hodowlanych oraz z zasadami ich chowu; ochrona zwierząt;

w kl. VIII — nauka o człowieku, tj. anatomia i fizjologia wraz z higieną. W toku realizacji programu nauczania uczniowie powinni zrozumieć znaczenie higieny osobistej i społecznej oraz zdobyć nawyki stosowania zasad higieny w życiu codziennym.

W klasie VI i VII program botaniki i zoologii w oparciu o wiadomości z cyklu przedmiotowego w kl. III — V, przewiduje poznanie szeregu wybranych przedstawicieli świata roślinnego i zwierzęcego, ich czynności i budowy, zdobycie wiadomości o życiu tych organizmów oraz ich znaczeniu w gospodarce człowieka. Zwierzęta i rośliny učen powinny poznać w środowisku, w którym żyją, i zrozumieć pojęcie jedności gatunku z warunkami życia.

W programie przewiduje się zaznajomienie w ramach ogólnego układu materiału z roślinami i zwierzętami, od organizmów najbardziej dzieku znanych z najbliższego otoczenia do organizmów mniej znanych.

Układ materiału nauczania, uwzględniający botanikę przed zoologią, odpowiada zasadzie stopniowania trudności. Większość wymienionych w programie szczegółowym organizmów roślinnych jest znana dzieku z życia codziennego, np. roślinność lasów, jask, pastwisk, natomiast znaczną część organizmów zwierzęcych pozna dzieku po raz pierwszy w kl. VII, np. pierwotniaki, jamańczyki, robaki. Układ taki daje również podbudowę do zrozumienia ewolucyjnego rozwoju świata organicznego i sprzyja kształtowaniu podstaw naukowego światopoglądu.

Geografia

Celem nauczania geografii jest:

— zdobycie przez uczniów wiadomości o Polsce i najważniejszych obszarach świata,

— zdobycie umiejętności posługiwania się mapami i czytania ich, korzystania z lektury geograficznej oraz rozumienia prostych wykresów i zestawień liczbowych,

— kształcenie umiejętności obserwacji zjawisk otaczającego świata oraz rozumienie związków między środowiskiem naturalnym a życiem społeczeństwa.

Nauka o kraju oczyszcza rozwój uczucia patriotyczne przez poznanie Polski, jej piękna i bogactw oraz osiągnięć gospodarczych i kulturalnych narodu. Jako nauka o świecie, o kraju, życiu i gospodarce innych narodów, geografia sprzyja wychowaniu internacjonalistycznemu i zbliżeniu narodów.

Nauczanie geografii w szkole podstawowej przewiduje dwa cykle: pierwszy dwuletni w kl. IV i V i drugi trzyletni (VI, VII i VIII). Każdy z nich zaczyna się kursem własnego kraju, a kończy geografii wielkich terytoriów świata. Pierwszy cykl przedmiotowy to geografia w obrazach ujętych fragmentarycznie jednak już przy użyciu mapy krajoznawczej i poziomicowej.

W kl. IV geografia jest częścią przyrodoznawstwa. Elementy geografii ogólnej wprowadza się stopniowo w zakresie odpowiadającym przygotowaniu młodzieży. Po ukończeniu pierwszego cyklu, tj. w kl. V, uczeń będzie miał wyobrażenie o Polsce i o świecie, elementarne wiadomości o ziemi i jej ruchach, o kontynentach, strefach klimatyczno-rolnych, głównych systemach górskich, rzekach oraz najważniejszych państwach i ich stolicach.

Drugi cykl to geografia regionalna Polski z uwzględnieniem nieco szerszych wiadomości o warunkach geograficznych kraju, jego ludności i stosunków gospodarczych. W kl. VII młodzież pozna Europę i cały Związek Radziecki, w kl. VIII geografii regionalną Azji, Australii, obu Ameryk i Afryki. Zamknięciem kursu geografii w kl. VIII będzie przegląd świata (ludności, bogactw mineralnych, najważniejszych upraw).

W metodzie nauczania geografii szczególny nacisk położony będzie na bezpośrednie obserwacje, wycieczki terenowe, ćwiczenia z mapą, interpretację ilustracji, filmu i przezroczy.

Matematyka

Nauczanie matematyki w 8-letniej szkole podstawowej ma na celu:

— opanowanie techniki rachunku pamięciowego i piśmiennego na liczbach całkowitych i ułamkowych z zastosowaniem do rozwiązywania zagadnień z życia praktycznego i dostępnych dziedzin techniki;

— wyrabianie umiejętności znajdowania związków i zależności zachodzących między wielkościami występującymi w za-

gadnieniach oraz umownie tych związków w postaci wyrażeń matematycznych z użyciem liter;

— poznanie form geometrycznych i wyrabianie wyobrażeń przestrzennych;

— wyrabianie umiejętności logicznego myślenia oraz poprawnego, jasnego i krótkiego formułowania spostrzeżeń i wniosków.

Materiał nauczania matematyki w stosunku do obecnego programu szkoły podstawowej będzie rozszerzony:

— w zakresie algebry o działania na wyrażeniach literowych, funkcje, równania i nierówności oraz układy równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi;

— w zakresie geometrii o związki miarowe na płaszczyźnie i wiadomości o rzutach, które stanowią ważny element powiązania matematyki szkolnej z techniką.

Rozszerzenie zakresu materiału, które umożliwi wykorzystanie wiadomości z matematyki w praktyce, technice i innych przedmiotach nauczania, wprowadza się stopniowo poczynając od klasy V.

Orientacyjny układ materiału nauczania w klasach V—VIII przewiduje:

w kl. V — ugruntowanie działań na liczbach całkowitych, naukę o ułamkach zwykłych, początki rozwiązywania prostych równań stopnia pierwszego z jedną niewiadomą, wiadomości przedmiotowe z geometrii;

w kl. VI — działania na ułamkach dziesiętnych i procentach, proste funkcje, równania i nierówności stopnia pierwszego, usystematyzowanie i rozszerzenie wiadomości z geometrii płaskiej i przestrzennej;

w kl. VII — wprowadzenie liczb względnych, rachunek literowy, rozwiązywanie równań i układów równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi, dalsze wiadomości z geometrii płaskiej i przestrzennej;

w kl. VIII — ugruntowanie umiejętności rozwiązywania równań i układów równań, rozszerzenie wiadomości o funkcjach, związki miarowe na płaszczyźnie, rzut równoległy i rzuty prostokątne na dwie płaszczyzny z zastosowaniem do zagadnień technicznych.

Fizyka

Nauczanie fizyki ma na celu przygotowanie do rozumienia zjawisk otaczającego świata, odnajdywanie ich wzajemnej zależności i prawidłowości, zaznajomienie z praktycznymi zastosowaniami fizyki w technice, poznawanie mechanizmów i posługiwanie się nimi w działaniu oraz rozwijanie ogólnej kultury technicznej.

Materiał nauczania z fizyki w klasach VI—VIII obejmuje elementarne wiadomości z mechaniki i nauki o ciepłe oraz akustyki, optyki, nauki o magnetyzmie i elektryczności wraz z ich najważniejszymi zastosowaniami w technice i w produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem aparatów i urządzeń technicznych powszechnie używanych. W nauczaniu uwzględnia się montaż i demontaż prostych mechanizmów i maszyn.

Kurs fizyki zaczyna się w kl. VI od działu optyki, gdyż dział ten nie wymaga zaawansowania ucznia w zakresie matematyki, a naukę oprócz można na licznych i ciekawych eksperymentach. W klasie tej będą przerabiane również zagadnienia z nauki o ciepłe, ale bez omawiania przemiany ciepła na pracę, co przewiduje się w klasie VII przy przerabianiu zagadnień z mechaniki.

W oparciu o wiadomości z mechaniki, w kl. VII poda się informacje z zakresu silników odrzutowych, rakiet oraz astronautyki.

W klasie VIII przerabiane będą zagadnienia związane z nauką o elektryczności, o której elementarne wiadomości uczniowie otrzymali już w klasach niższych w ramach „wiadomości o przyrodzie”. Dział ten dostarczy wielu praktycznych wiadomości o zastosowaniu urządzeń elektrycznych w życiu, łącznie z elementami radiotechniki i telewizji.

Chemia

Nauczanie chemii w 8-letniej szkole podstawowej ma na celu zaznajomienie uczniów z prostymi zjawiskami chemicznymi, z podstawowymi pojęciami chemicznymi, z pospolitymi substancjami, ich właściwościami oraz zastosowaniem w życiu codziennym i produkcji.

Zakres materiału nauczania chemii obejmuje elementarne wiadomości o najczęściej w życiu używanych metalach i stopach, najważniejszych pierwiastkach i ich głównych związkach oraz o dostępnych dla uczniów i mających zastosowanie w praktyce reakcjach chemicznych. W klasie VIII uwzględnia się elementarne wiadomości z chemii organicznej.

Program ogranicza stronę teoretyczną do niezbędnego minimum, wprowadzając tylko pojęcie pierwiastka, związku, atomu i wartościowości, główny zaś nacisk kładzie na praktyczne zastosowanie chemii. Program uwzględnia m. in. także zagadnienia, jak nawozy sztuczne oraz środki owadobójcze i chwastobójcze, masy plastyczne, włókna sztuczne. Przewiduje się w zależności od potrzeb środowiska możliwość rozszerzenia niektórych tematów, np. nawozy sztuczne na wsi, kosztem ograniczenia innych tematów.

Dwuletni kurs chemii w szkole 8-letniej pozwoli nie tylko na znaczne rozszerzenie materiału rzeczowego w porównaniu ze stanem dotychczasowym, ale umożliwi również szersze stosowanie metody laboratoryjnej.

Zajęcia praktyczne i techniczne

Zajęcia praktyczne i techniczne stanowią jeden z najważniejszych elementów kształcenia politechnicznego w szkole.

Celem nauczania zajęć praktycznych i technicznych w 8-letniej szkole podstawowej jest:

— poznanie narzędzi, maszyn i urządzeń technicznych stosowanych w życiu codziennym, produkcji rolnej i przemysłowej,

— wyrobienie podstawowych umiejętności w zakresie posługiwania się narzędziami, maszynami i urządzeniami w obróbce ręcznej i częściowo maszynowej oraz ich konserwacja,

— umiejętności obróbki różnych materiałów i tworzyw na podstawie prostej dokumentacji rysunkowej,

— zaznajomienie z podstawowymi zasadami organizacji pracy, procesu wytwarzania, bezpieczeństwa i higieny pracy, podnoszenie poziomu kultury życia codziennego,

— kształtowanie socjalistycznego stosunku do pracy, własności społecznej, oszczędności i dyscypliny społecznej,

— przyzwyczajanie do ładnego gospodarstwa, wyrabianie dokładności, sumienności i wytrwałości w pracy,

— wyrabianie wrażliwości estetycznej,

— przygotowanie do wyboru zawodu.

Zajęcia praktyczne i techniczne będą prowadzone równoległe dla dziewcząt i chłopców, z uwzględnieniem tych samych założeń organizacyjno-technicznych i programu zajęć w zakresie różnych technik w pracach z papieru, drewna, metali, tworzyw sztucznych, elektrotechniki, gospodarstwa domowego.

W kl. I—IV uczniowie wykonują z różnych łatwo dostępnych materiałów zabawki oraz drobne przedmioty domowego użytku.

W klasach V—VIII przewidziane jest wykonywanie i konserwacja przedmiotów użytecznych, jak np. pomoce naukowe, sprzęt szkolny, przedmioty gospodarstwa domowego, proste narzędzia i części dla obróbki ręcznej i mechanicznej.

Obróbka mechaniczna oraz prace związane z obsługą urządzeń i maszyn przewidziane są w klasie VII i VIII.

W klasach tych przewiduje się zajęcia z zakresu gospodarstwa domowego, gotowania i szycia dla dziewcząt. W związku z tym nastąpi ograniczenie zajęć z zakresu obsługi urządzeń i maszyn.

Zajęcia praktyczne i techniczne odbywać się będą w pracowniach i warsztatach szkolnych. Wykonywane przedmioty powinny mieć charakter użytkowy.

Wychowanie plastyczne

Wychowanie plastyczne ma przyczynić się do wszechstronnego rozwoju uczniów przez kształtowanie umiejętności obrazowania wyrażania form i zjawisk spostrzeganych i wyobrażanych za pomocą różnorodnych środków plastycznych. Celem wychowania plastycznego jest również rozbudowanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej na piękno formy plastycznej, wdrażanie do przestrzegania i podnoszenia estetyki życia codziennego oraz wyrabianie wyobrażeń przestrzennych.

Wychowanie plastyczne ma także zapoznać uczniów z podstawowymi zjawiskami twórczości plastycznej i uwrażliwić ich na przejawy piękna w przyrodzie, sztuce i otoczeniu.

W klasach I—VII wychowanie plastyczne obejmuje cztery główne formy zajęć:

- twórczość spontaniczną dziecka,
- naukę rysowania, malowania akwarelą i kolorystyką,
- ćwiczenia kompozycyjne z zakresu literatury i dekoracji szkolnej,
- pogadanki o sztuce wraz ze zwiedzaniem muzeów, zabytków i innych ośrodków kultury plastycznej i sztuki.

W klasie VIII przewiduje się wprowadzenie rysunku technicznego jako elementu przygotowania do zawodu. Uczniowie powinni poznać się z elementarnymi zasadami rysunku technicznego, zdobyć praktyczną umiejętność prawidłowego posługiwania się przyrządami kreślarskimi oraz poprawnego kreślenia i odczytywania łatwych rysunków technicznych.

Wychowanie muzyczne

Wychowanie muzyczne ma na celu umuzykalnienie uczniów przez rozwijanie słuchu muzycznego, poczucia rytmu, kształcenie głosu oraz rozbudzenie zamiłowania do muzyki. Treść utworów muzycznych powinna sprzyjać ideologicznemu wychowaniu młodzieży.

Przedmioty to następujące formy realizacji programu tego przedmiotu: lekcje śpiewu, audycje muzyczne oraz chór szkolny i zespoły instrumentalne.

Program lekcji śpiewu przewiduje odpowiednio wybrane pieśni do opanowania przez uczniów ze słuchu i za pomocą nut oraz ćwiczenia słuchowe, głosowe i rytmiczne mające służyć opanowaniu elementarnych wiadomości i umiejętności muzycznych.

Audycje polegać będą na słuchaniu muzyki żywej i mechanicznej z objaśnieniami. Program audycji przewiduje przede wszystkim muzykę polską. Na podstawie odpowiednio dobranych utworów uczniowie zdobędą wiadomości dotyczące instrumentów muzycznych, dostępnych elementów form muzycznych (tańce ludowe, pieśni artystyczne, arie z oper itp.) oraz wybranych faktów z życia muzyki najwybitniejszych kompozytorów polskich i niektórych obcych.

Program lekcji chóru przewiduje pieśni kompozytorów polskich i innych w układach jedno- i dwu- i trzygłosowych o następującej tematyce: patriotyczne, rewolucyjne, młodzieżowe, hawterskie, ludowe, związane z życiem i szkołą.

Wychowanie fizyczne

W zakresie wychowania fizycznego program przewiduje odpowiednio dobrane i dostosowane do wieku ćwiczenia mające na celu kształtowanie prawidłowej postawy, wzmacnianie zdrowia dziecka, hartowanie jego organizmu, rozwijanie podstawowych nawyków higienicznych oraz budzenie zainteresowania i zamiłowania do uprawiania gier, ćwiczeń ruchowych i sportu.

Istotnym uzupełnieniem lekcji wychowania fizycznego będą zajęcia w zakresie przysposobienia sportowego oraz uczestnictwo w kołach sportowych i turystyczno-krajoznawczych. Zajęcia te powinny objąć stopniowo całą młodzież.

IV. Organizacja i metody pracy

Realizując zadania zreformowanej szkoły podstawowej nauczyciel może stosować różnorodne formy i metody pracy. Wybór właściwych metod jest uzależniony od charakteru przedmiotu, tematu lekcji, wyposażenia szkoły, a także od wieku i przygotowania uczniów. Wskazane są przede wszystkim te metody pracy, które przyczyniają się do wyrabiania aktywnej postawy uczniów, do poszukiwania samodzielnych rozwiązań i zdobywania wiedzy własnym wysiłkiem. Odnosi się to do wszystkich form pracy szkolnej zarówno do grupy przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, jak i humanistycznych. Dużego znaczenia nabierają lekcje o charakterze ćwiczeń oraz lekcje prowadzone poza klasą, w pracowni, w warsztacie, w bibliotece, na działce, podczas wycieczki itp.

W związku z tym w każdej szkole należy stworzyć warunki do prowadzenia tych zajęć. Oznacza to konieczność prawidłowego urządzienia i wyposażenia podstawowych pracowni (fizyko-chemicznej, biologicznej, technicznej), gabinetów, biblioteki i czytelnicy, sali gimnastycznej, boiska i działki szkolnej. Istotnym warunkiem właściwej realizacji nowych treści programowych jest korzystanie z nowoczesnych pomocy naukowych we wszystkich przedmiotach.

Szkoły, które nie mogą jeszcze wydzielić osobnych pomieszczeń na pracownię, skompletują odpowiedni zestaw pomocy w izbach lekcyjnych, wykorzystując je jako klasy — pracownię.

W miarę poprawy warunków lokalowych będą stopniowo rozszerzane różne formy pracy pozalekcyjnej. Z czasem powinny one objąć możliwie największą liczbę uczniów i stać się istotnym uzupełnieniem pracy lekcyjnej.

Prace pozalekcyjne mają na celu rozbudzenie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań, rozszerzenie wiadomości zdobywanych na lekcjach i wdrażanie do samodzielnej pracy.

Zajęcia pozalekcyjne, obejmujące m. in. koła zainteresowań, chór i zespoły muzyczne oraz przysposobienie sportowe, powinny być organizowane przez szkołę i kierowane przez specjalistów-nauczycieli i instruktorów. Wymaga to zapewnienia szkołom odpowiednich warunków i dodatkowych środków finansowych.

Różnorodne formy pracy lekcyjnej i pozalekcyjnej, udział w organizacjach uczniowskich i w pracach społecznie użytecznych oraz kontakty ze środowiskiem ułatwiają młodzieży zdobycie wiedzy o otaczającym świecie i przysposobienie do aktywnego udziału w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym.

Przedstawiony projekt planu nauczania i zakres materiału nie zawiera wyczerpującej charakterystyki treści nauczania 8-letniej szkoły. Dopiero nowe, szczegółowe programy i podręczniki szkolne ukazały w pełni te treści i pozwolą w pełni ocenić wprowadzone zmiany. Jednak już sam plan odzwierciedla profil szkoły. Określa, jakie dyscypliny mają być nauczane i w jakim wymiarze czasu, tym samym determinując proporcje poszczególnych przedmiotów oraz ich ciężar gatunkowy w systemie nauczania. Ramowy zarys programu nauczania informuje w sposób zwarty, jakie treści, tj. jakie wiadomości i umiejętności, powinien opanować uczeń 8-letniej szkoły. Nie są to jednak szczegółowe programy. Właśnie dla opracowania ich potrzebne jest przyjęcie planu i ogólnych założeń treści nauczania.

Przedstawiony projekt jest wyrazem oceny naszych realnych możliwości finansowych, kadrowych, lokalowych i organizacyjnych w najbliższych latach.

Jest on pewnego rodzaju kompromisem między słusznymi w zasadzie życzeniami i pragnieniami pedagogów, towarzyszących naukowców i wielu nauczycieli a naszymi aktualnymi możliwościami. W projekcie starano się pogodzić sprzeczne tendencje: z jednej strony dążenie do nadmiernego zwiększenia wymagań, które w konsekwencji prowadzi do przeciążenia młodzieży, z drugiej strony tendencje do zaniżania wymagań programowych. Plan jest też próbą skorygowania dotychczasowych proporcji grup przedmiotów, usunięcia upośledzenia dyscyplin matematyczno-przyrodniczych i technicznych, w zasadzie bez zwiększania ogólnej liczby godzin. Kierowano się w tej sprawie nie tylko obawą przed przeciążeniem dzieci (sam czas przebywania w szkole nie świadczy jeszcze o faktycznym obciążeniu ucznia pracą), ale sytuacją kadrową i lokalową szkolnictwa. Jedną godziną w planie 8-letniej szkoły oznacza 1,5 — 2,0 tys. etatów nauczycielskich. Rozszerzenie ogólnego wymiaru godzin pracy ucznia rzutowało w naszych warunkach niekorzystnie na współzwiązek zmienowości w szkołach.

W planie i treści nauczania poszczególnych przedmiotów zwrócono szczególną uwagę na te elementy, które ułatwiają wychowawcze oddziaływanie na młodzież, kształtowanie jej aktywnej, społecznej postawy, wiązanie ze współczesnością i budownictwem socjalistycznym.

Przewodnymi przedmiotami w planie nauczania 8-letniej szkoły są dwie dyscypliny: język polski i matematyka. Język polski jako podstawowy instrument nie tylko porozumiewania się, ale również myślenia, powinien i może być w szkole 8-letniej opanowany w takim stopniu, aby był absolutnie użyteczny i poprawnie mówić i pisać, ale by zdobył również dostatecznie silne nawyki czytelnictwa. Wymiar czasu w planie nauczania stwarza przeszką dla osiągnięcia tego celu. Przenosząc na naukę języka polskiego znaczną ilość czasu pamiętamy także o jego szczególnej roli wychowawczej, o wpływie odpowiednio dobranej lektury na kształtowanie poglądów i postawy moralno-politycznej młodzieży. Na naukę języka ojczystego projekt przewiduje 56 godzin tyg., to jest jednak o 16 godz. mniej niż w szkołach Związku Radzieckiego, a 18 godz. mniej niż w 8 klasach szkół NRD. Różnice te wynikają przede wszystkim z niższego wymiaru godzin nauczania w klasach młodzieży. Należy przeto rozważyć problem zwiększenia w przyszłości ogólnego wymiaru godzin ucznia w klasach I—IV, z przeznaczeniem dodatkowych godzin przede wszystkim na naukę języka polskiego.

Drugi zasadniczy przedmiot nauczania to matematyka, która jest szkołą myślenia i podstawowym narzędziem we wszystkich naukach przyrodniczych i wielu ekonomicznych. Dążąc do kształtowania i praktycznego znaczenia matematyki, używając w tym przedmiocie planie nauczania, w stosunku do obecnej szkoły 7-letniej pokazano zwiększoną zakres wymagań. Absolutnie 8-letniej szkoły powinien więc umieć więcej matematyki i znać ją zarazem lepiej.

W zasadzie projektowany zakres materiału z matematyki odpowiada wymaganiom 8 lat nauczania w szkołach Związku Radzieckiego, NRD, CSRS.

Do charakterystycznych elementów przedstawionego projektu, na które należy zwrócić uwagę, jest nowy przedmiot — tzw. wychowanie społeczne. Nazwa tego przedmiotu budzi tu i ówdzie zastrzeżenia, ale sam przedmiot wydaje się celowy dla pogłębienia ideowo-wychowawczej pracy szkoły, związana jej z życiem. W skromnym wymiarze — jednej godziny w V, VI i VII klasie oraz 2 godz. w kl. VIII — projekt przewiduje systematyczną pracę w zakresie wychowania społecznego na tych lekcjach, co bynajmniej nie oznacza zaniedbania żadnej okazji do oddziaływania w tym kierunku na innych lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. Należy tu podkreślić, że przedmiot ten powinien opierać się nie tylko na wiadomościach, zdobywanych przede wszystkim przez bezpośrednią obserwację zjawisk i urządzeń społecznych, ale powinien również wdrażać młodzież do czynnego, praktycznego udziału w życiu społecznym. W największej skali wychowanie społeczne objęło naukę o ustroju socjalistycznego państwa naszego państwa, a więc to, co było przedmiotem „Nauki o Polsce i świecie”. W związku z wprowadzeniem tego przedmiotu skrócono w klasie V—VIII tzw. godziny wychowawcze.

Warto również wspomnieć o niektórych problemach dyskusyjnych w sprawie doboru i układu treści programowych. Pierwszy — to zagadnienie koncentracji dyscypliny w planie nauczania. Na niższym szczeblu, tj. klas I—IV, proponuje się włączenie historii do nauki języka polskiego. Również geografia w kl. IV przestaje być autonomicznym przedmiotem i zostaje połączona z biologią. Proponowane zmiany opierają się na założeniu, że ta integracja nie wpłynie na obniżenie poziomu wymienionych przedmiotów, lecz przeciwnie pozwoli na lepsze dostosowanie nauczania do potrzeb i możliwości dzieci. Nie uwzględniono natomiast w projekcie wysuwane przez niektórych pedagogów projektu scalenia fizyki z chemią w wyższych klasach szkoły podstawowej. Podobnie jak w planach szkół ZSRR i innych państw socjalistycznych występują one jako samodzielne przedmioty. Wydaje się rzeczą konieczną, by fizyka i chemia, które odgrywają tak doniosłą rolę w kształtowaniu światopoglądu naukowego, kształceniu politechnicznym i rozwijaniu kultury technicznej, nie straciły swojej należnej rangi.

Drugi problem natury dyskusyjnej to sprawa układu materiału naukowego z fizyki i biologii. W projekcie przyjęto zasadę, aby w klasach niższych (III, IV, V), w tzw. przyrodoznawstwie, stosować koncentryczny układ materiału nauczania, natomiast w kl. VI, VII i VIII, które są właściwie dołnym szczeblem szkoły średniej, przestrzegać systemu liniowego w podawaniu i porządkowaniu wiedzy. Ta zasada, obowiązująca wszędzie w wszystkich szkołach państw socjalistycznych i w szkołach w wielu innych państwach, chroni przed powierzchownością i gwarantuje solidniejsze opanowanie elementów tych przedmiotów oraz ich zastosowania w praktyce. To samo dotyczy biologii, gdzie systematyczny układ ma dodatkowe znaczenie, gdyż daje rzeczowe przygotowanie i wprowadza do rozumienia ewolucji świata organicznego.

Postulat wykształcenia politechnicznego znajduje swoje odzwierciedlenie w programach biologii, fizyki, chemii i rysunku. Szczególne znaczenie w tej dziedzinie mają jednak zajęcia praktyczne, dla których przeznaczono zwiększoną ilość godzin nauczania. Jeżeli stworzy się warunki dla należytego wykorzystania tych godzin, to znaczy zapewni szkoła nauczycieli-specjalistów, pracownię, narzędzia i surowiec, to uzyska się w naszym systemie jeden z skutecznych środków rozwijania u dzieci zamiłowania do pracy fizycznej i techniki oraz do pogłębiania szacunku dla niej.

Projekt planu przewiduje rozszerzenie zakresu wychowania estetycznego. Zamiast „śpiewu” na „wychowanie muzyczne” i „rysunku” na „wychowanie plastyczne” nie ma być czymś formalnym i tylko zmianą nazw. Chodzi o to, by w tej dziedzinie, której wychowawcza rola nie ulega wątpliwości, nie ograniczyć się do śpiewu i rysunków, lecz uwzględnić również muzykę wykonywaną i słuchaną, plastykę, rzeźbę, oglądanie dzieł sztuki i poznanie elementów historii sztuki.

Wymiar godzin przeznaczonych na wychowanie plastyczne i muzyczne będzie w pewnym stopniu zrekomensowany przez uwzględnienie wychowania estetycznego w innych przedmiotach, m. in. na lekcjach języka polskiego, pracy ręcznej, przede wszystkim zaś w pracy pozalekcyjnej. Rozwijanie wrażliwości estetycznej powinno być zasadą wychowania, którą należy realizować w codziennym życiu szkoły, wszędzie, gdzie się ku temu nadarzy okazja.

Z zestawień, które znajdują się w materiałach, wynika, że przedstawiony projekt planu nauczania nie różni się w zasadniczo sposób od planów szkół radzieckich, NRD i CSRS. Ogólny wymiar godzin jest tam wprawdzie nieco wyższy niż u nas, ale składa się na to głównie większa liczba godzin w klasach I—IV, natomiast wymiar godzin w klasie V—VIII oraz zakres materiału naukowego tych przedmiotów, które są porównywalne, np. matematyki, fizyki i chemii, nie jest w zasadzie niższy w poszczególnych klasach i w całej szkole.

Omówienia w przedstawionym planie wymagają jeszcze tzw. zajęcia fakultatywne. Są one obok zajęć pozalekcyjnych integralną częścią pracy szkoły i w miarę osiągnięcia przez nią korzystniejszych warunków powinny być rozszerzone i upowszechnione. Należy dążyć do tego, by każdy uczeń mógł brać udział w zajęciach pozalekcyjnych lub fakultatywnych i pod kierunkiem nauczyciela, korzystając z jego wskazówek i pomocy, mógł zaspokajać swoje indywidualne zainteresowania, rozwijać zamiłowania i zdolności.

Podstawowa jednak forma nauczania w szkole podstawowej, gwarantująca odpowiedni poziom i niezbedne wyniki, jest prawidłowo zorganizowana i należyście prowadzona lekcja szkolna w klasie i poza klasą.

Z WIELKOPOLSKI (1921-1961)

Kolumna wydana z okazji 40-letniej działalności ZNP w Wielkopolsce

Najstarsze ognisko

NA PIERWSZĄ wiadomość o założeniu w Poznaniu Związku Nauczycielstwa Polskiego... młodzi nauczyciele w Murowanej Goślinie postanowili przystąpić do niego gremialnie...

TRADYCJE zawodowego ruchu nauczycielskiego w Wielkopolsce sięgają przełomu I i II połowy XIX wieku, kiedy to kilku nauczycieli z Ewarystem Estkowskim na czele...

Początki

Opory w pertraktacjach oraz zabieg kół katolickich doprowadziły wreszcie do upragnionego przez nich zjazdu organizacyjnego...

Do pierwszego zarządu ogniska Związku Nauczycielstwa w terenie Wielkopolski weszli...

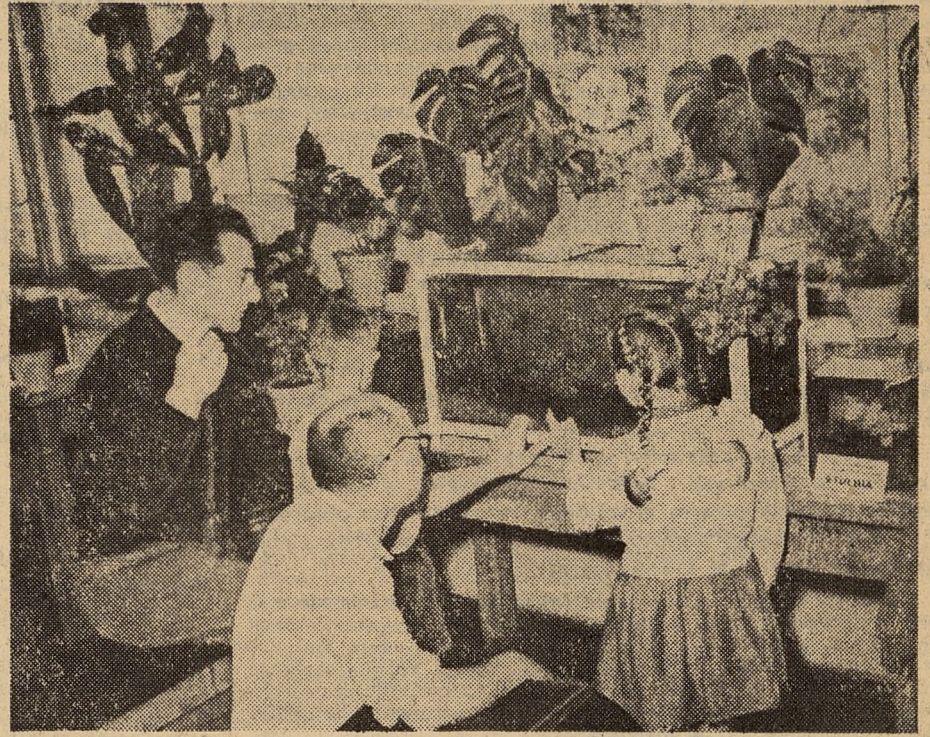
m.in.: Mierzwiński, Stelmach, Szumowski, Miłogonowa, Stankiewicz, Panasówna, Przyrowski, Trzemiński, Szafrań, Borkowski, Marcinkowski, Słowik, Westawiewicz, Krawczyk, Zglatówna, Szumara, Hermanówna, Rzepceki, Groele, Janicka i Kaczmarek.

Dalszy wzrost ilościowy Związku Nauczycielstwa w Wielkopolsce oraz wzrost jego aktywności ideowo-wychowawczej i organizacyjnej stworzył m.in. potrzebę powołania do życia organu Związku.

Oddział poznański przeszedł poważną ewolucję ideowo-polityczną, która w konsekwencji doprowadziła do współpracy z postępowymi i lewicowymi ugrupowaniami społeczno-politycznymi.

Nie przeto dziwne, że społeczeństwo wielkopolskie w 40 rocznicę powstania Związku na tutejszym terenie składa zasłużony hołd wszystkim jego działaczom...

STANISŁAW MICHAŁSKI Poznań

Pracownia biologiczna w Szkole Podstawowej w Plewiskach k. Poznania. Foto: Cz. Górski.

Nasi bliscy i serdeczni przyjaciele

W SPÓŁPRACIE Wielkopolski z Ziemią Zachodnimi i Północnymi ma długie tradycje. W okresie międzywojennym wśród nauczycieli uczących w szkołach polskich na Opolszczyźnie i Ziemi Złotowskiej, Olsztyńskiej i innych...

Wielkopolskie w 40 rocznicę powstania Związku na tutejszym terenie składa zasłużony hołd wszystkim jego działaczom...

Dobrze układa się również współpraca z nauczycielstwem woj. koszalińskiego. Złote choć jeszcze nie ujęte w formalne akty są kontakty Wydziału Pedagogicznych ZNP Okręgu Poznańskiego z okręgiem we Wrocławiu, Zielonej Górze, Szczecinie, Gdańsku i Olsztynie.

STANISŁAW SZAJEK

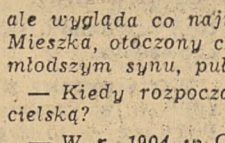
CI - NAJPIERWSI

W kronikach związkowych kol. Ignacy Krauczyk z Poznania zapisał się trwale jako pierwszy Wielkopolec, który publicznie zgłosił akces do zorganizowanego 26.V.1920 r. w Poznaniu najstarszego ogniska ZNSP w Wielkopolsce.

Nazwano nas „Jydokomuną” itp., księża wykiwnali z ambon. W Poznaniu myśmy tego tak bardzo nie odczuwali, ale na prowincji tak, zwłaszcza po zjeździe episkopatu w roku, bodajże 1924.

— To już powiem. Trzeba przede wszystkim kochać swój zawód nauczycielski, pracę z młodzieżą. To pomaga długo zachować młodość. Choć jestem emerytką, uczę do dziś klasę VI w Szkole nr 67. Mam tam 12 godzin tygodniowo. Po prostu szczerze, a u moich koleżki wolno być szczerą, że gdybym się urodziła jeszcze raz, to jeszcze raz wybrałabym zawód nauczycielski.

Wielkopolskie w 40 rocznicę powstania Związku na tutejszym terenie składa zasłużony hołd wszystkim jego działaczom...

— Jak to Pani robi, że wygląda tak młodo? Nikt by nie powiedział, że jest Pani od 1959 r. na emeryturze, że w przyszłym roku będzie Pani obchodzić 50-lecie pracy zawodowej i związkowej?

— Te tajemnice mogłabym zdradzić tylko kobiecie.

Najstarszą aktywną nauczycielką w Wielkopolsce, a zarazem najstarszą działaczką ZNP jest kol. Zofia Jasiewicz z Poznania.

— I co było dalej? — Doszło do zwołania przez Zarząd Główny zebrania organizacyjnego ZNSP w Poznaniu. Było to w niedzielę 26.V.1920 r. Dyskutowano bardzo żywo, część kolegów była niezdecydowana, przeciwnicy założenia ogniska naukowiali do niepojędzenia żadnej uchwały. Wtedy ja zabrałam głos, a po moim wystąpieniu zapadła uchwała o założeniu ogniska. Zaraz, na miejscu, zapisałem się na członka Związku i jestem nim do dzisiaj.

— Jak był stosunek środowiska do ogniskowców? — Związek nasz był silnie zwalczany.

— Jak to Pani robi, że wygląda tak młodo? Nikt by nie powiedział, że jest Pani od 1959 r. na emeryturze, że w przyszłym roku będzie Pani obchodzić 50-lecie pracy zawodowej i związkowej?

— Te tajemnice mogłabym zdradzić tylko kobiecie.

— Ale „Głos Nauczycielski” czytają również koleżanki. Więc?

Sport i wypoczynek

W OSTATNICH czterech latach Związek organizował ośrodki wypoczynkowe w Chodzieży, Kiekrzu i Boszkowie — malowniczych miejscowościach Wielkopolski, nad jeziorami i wśród pięknych lasów. Wypoczynki zostały w domki campingowe, kajak i namioty.

WIAZKOWY KLUB Nauczycielski w Wolsztynie powstał w 1959 roku. Nieduży lokal, mieszający się w Szkole Podstawowej nr 1 „wygospodarowała” kierowniczka tej szkoły, kol. Janina Stapaniec.

Jedna sala gustownie urządzona posiada oprócz stolików i foteli, telewizor, radioaparat, adapter, szachy, czasopisma itp. W drugiej sali obok mebli jest Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna i czytelnia. Jeśli dodamy, że w pobliżu znajduje się aula do dyspozycji nauczycielstwa służąca do wszelkiego rodzaju zebrań i wieczorków — wówczas będziemy mieć obraz sprzyjających warunków do organizowania pracy klubowej.

Powołano 15-osobową Radę Klubu, która ułożyła regulamin i zorganizowała sekcje: odczytowo-oświatową, fotograficzną, szachową, robótek kobiecych, plastyczną, regionalną oraz zespół estradowy. Cała działalność klubu opiera się na społecznej pracy członków ZNP.

Co zrobiono przez trzy lata? Np. sekcja odczytowo-oświatowa — organizuje systematycznie odczyty z różnych dziedzin. Przewodzą dyskusje nad przeczytaną książką, wyświetlanym filmem. Zorganizowano kurs języka esperanto.

Sekcja fotograficzna — prowadzi systematycznie wykłady teoretyczne i zajęcia praktyczne. Zorganizowano już trzy wystawy fotografiki amatorskiej. Członkowie sekcji sporządzają obiektywne fotografie wszystkich szkół w powiecie (obecnie materiały ilustrujące prace zbiorową pt. „Z życia szkolnictwa w powiecie wolsztynskim”).

Sekcja plastyczna — zorganizowała dwie wystawy prac malarskich (102 obrazy i 17 rysunków) w różnych technikach. Ponadto zajęli się dekoracją wnętrza z okazji różnych uroczystości i imprez.

Sekcja regionalna — prowadzi prace monograficzne szkół, wiosek i powiatu oraz przygotowuje prelekcje na konferencje rejonowe dotyczące danych miejscowości.

Zespół estradowy pod osobistym przewodnictwem kierownika klubu, kol. Zbigniewa Skowrońskiego, organizuje koncerty, umiailajc swymi występami wszelkie zjazdy, wieczorki, rocznice i uroczystości. Młody jest zespół wokalny ma duże trudności z powodu braku instrumentów. Przewodzą kursy gry na skrzypcach dla chętnych młodych nauczycieli. W zakładkach jest zespół dramatyczny.

Praca klubu zmierzając wyraźnie w dwóch kierunkach — po pierwsze daje kulturalne wyzycie członkom ZNP i poszerza ich horyzonty myślowe, po drugie — wychodzi poza grupę nauczycielską, wciąga pozostałą inteligencję, nawiązuje współpracę z sąsiednimi klubami — ZMS i spółdzielczym „Kuznica”.

Plub cieszy się uznaniem społeczeństwa, poparciem władz związkowych i Wydziału Kultury PPRN.

JULIAN ZWOLIŃSKI Wolsztyn

Zespół sceniczny w Pleszewie

Wykonawcy bajki Andersena „Dziewczynka z zapałkami”

Zespół rozpoczął swoją działalność w 1924 r. jako Ochotniczy Zespół Teatru Ludowego. Organizatorem i reżyserem był kol. Włodzimierz Jacyński — nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 1 w Pleszewie. W zespole tym główny trzon stanowili nauczyciele.

W r. 1945 zostaje zmieniona nazwa na Zespół Sceniczny Związku Nauczycielstwa Polskiego. Od chwili istnienia głównym jego zadaniem było oddziaływanie wychowawcze na młodzież robotniczo-rzemieślniczą. Obecnie zespół liczy ponad sto osób. W repertuarze powojennym znajdują się takie sztuki jak: „Droga do słońca”, „Wodociąg warszawski”, „Dziękuję ci”, „Laleczka z saskiej porcelany”, „Odwet”, „Dziewczynka z zapałkami”, i wiele innych.

Oprócz tego zespół przygotowywał programy na akademie organizowane z okazji uroczystości państwowych. Występy jego cieszyły się ogromnym powodzeniem wśród społeczeństwa m. Pleszewa i powiatu. Każde przedstawienie było wydarzeniem w środowisku małego miasteczka i dostarczało widzom głębokich przeżyć.

Wielkie wyróżnienie spotkało zespół w roku 1953, kiedy otrzymał nagrodę wojewódzką za działalność kulturalno-oświatową. Była to w pewnym sensie pomoc finansowa, gdyż zespół pracuje bez żadnych dotacji i subwencji, a mimo tego wypracowuje pewne fundusze na cele ogólnospołeczne.

KRYSTYNA BOGUS

CHÓRY NAUCZYCIELSKIE

w Lesznie

w Poznaniu

Zamieszanie nauczycieli w Lesznie wyraz w powstaniu w 1958 r. chóru nauczycielskiego. Początki były skromne: około 30 koleżanek i kolegów. Dzisiaj chór liczy 75 osób. Zespół opracował następujący repertuar pieśni, w pełnej partyturze: „Warszawianka”, Karola Kurpińskiego, „Hymn do Bałtyku” — Nowowiejskiego, „Choćliki” — Stanisława Moniuszki, „Wesołe sieradzie” i inne.

Związkowy chór nauczycielski skupia nauczycieli szkół podstawowych, średnich i zakładów kształcenia nauczycieli w Poznaniu.

Pierwszy występ odbył się w Lesznie w kwietniu 1959 r. na wojewódzkim zjeździe inspektorów szkolnych. Następnie w Krotoszynie, Lesznie i Wschowie. Po nawiązaniu kontaktu z Chórem Nauczycielskim w Krotoszynie, wystąpiono we wspólnym koncercie na rzecz budowy szkół w Lesznie i w Krotoszynie.

W ciągu sześciu lat istnienia zespół wystąpił tak z własnymi koncertami, jak i w ramach występów zjednoczonych chórów poznańskich. Tak np. uczestniczyliśmy w wykonaniu oratorium „Stworzenie świata” Haydna, finału IX Symfonii Beethovena, suity „Wedroyny grajek” Noskowskiego. Na ostatnich „eliminacjach” (maj 1961) Wielkopolskiego Festiwalu Kulturalnego uzyskaliśmy II miejsce w kategorii chórów mieszanych.

Ponadto Chór Nauczycielski z Leszna włączył się do ogólnowielkopolskiego ruchu śpiewaczego, biorąc udział w powiatowych i wojewódzkich eliminacjach.

Drygentem jest kol. Marian Nagórski, jeden z założycieli chóru. Stosunkowo szczupły stan liczbowy zespołu — tylko 40 śpiewaków i śpiewaków — utrudnia szersze uczestniczenie w życiu kulturalnym nauczycieli poznańskich. Żywimy jednak nadzieję, że zaczyna docierać do nas zwłaszcza młodzi koledzy, absolwenci zakładów kształcenia nauczycieli w Poznaniu.

Niestrudzonym, zasłużonym kierownikiem i organizatorem chóru jest kol. Bernard Szląg, kierownik Szkoły Podstawowej nr 8 w Lesznie.

Wielkopolskie w 40 rocznicę powstania Związku na tutejszym terenie składa zasłużony hołd wszystkim jego działaczom...

Tegoroczny Dzień Nauczyciela

Gościmy radzieckich przyjaciół

(Dokończenie ze str. 1)

Wszystkich województwach odbyły się w Dniu Nauczyciela spotkania wychowawców ze społeczeństwem i oprócz tradycyjnych kwiatów wręczanych przez dzieci, młodzież i rodziców — rady narodowe, zakłady pracy i instytucje społeczne fundowały szkołom wyposażenie pracowni, pomoce naukowe, biblioteczki.

W województwie katowickim ponad 100 rodzin nauczycielskich otrzymało mieszkania w Warszawie — w Urzędzie Rady Ministrów uroczystie wręczono nakazy na przydział mieszkań, które — jak w przemówieniu zaznaczył wicepremier Piotr Jaroszewicz — są symbolicznym wyrazem podziękowania partii, rządu i społeczeństwa dla nauczycieli za ich trud w wychowaniu nowych pokoleń.

W woj. lubelskim szkoły otrzymały od zakładów pracy biblioteczki i pomoce naukowe, to samo w Warszawie, gdzie np. większe zakłady pracy i spółdzielnie dzielnic Praga-Północ ofiarowały szkołom i przedszkolom telewizory.

Nie tylko rodzice, dzieci i młodzież szkolna składają w tym Dniu życzenia nauczycielom. Od organizacji społecznych, młodzieżowych, instytucji publicznych płynęły serdeczne życzenia i podziękowania.

Związki Młodzieży Socjalistycznej i Młodzieży Wiejskiej złożyły nauczycielom gorące życzenia i podziękowania za współpracę. 90 nauczycieli zostało odznaczonych złotymi i srebrnymi odznakami im. Janka Krasińskiego.

Komenda Chorągwi Ziemi Łódzkiej ZHP w imieniu 45 tysięcy uczniów, harcerzy i instruktorów deklarowała:

„Chcemy, aby nasza organizacja w coraz większym zakresie stawała się rzecznikiem budowy autorytetu nauczyciela i jego pomocnikiem w wychowaniu młodzieży”.

Powstająca Kasa Oszczędności przyznała 45 nauczycielom za ich działalność w dziedzinie upowszechniania oszczędności złote i srebrne odznaki SKO oraz pół miliona zł na nagrody pieniężne i książkowe.

Przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu, I sekretarz KWK PZPR Marian Jaworski i przewodniczący Prezydium Warszawskiej Wojew. Rady Narodowej Antoni Mierziński wystosowali pismo do nauczycieli Ziemi Mazowieckiej dziękując im za ofiarną pracę i życząc dalszych sukcesów.

Autorka „Poziły w walce o polską Słaską” A. I. Hanziłowa ofiarowała piękny wiersz, mgr Meisgorzata Rolek z Katowic tak zakończyła wspomnienie o swej nauczycielce: „Nauczyciu, mnie kochał każdy, co polskie — szanował wszystko, co ludzkie”.

Ustala się w społeczeństwie szczególnie mocno raz w roku jak najlepsza opinia o nauczycielu-wychowawcy. Niechaj się ustali przedświadczenie, że urabianie młodych ludzi jest przynajmniej równie ważne jak wyrób maszyn, skoro człowiek ma kierować maszyną, a nie maszyną — dźwiał człowieka”.

Litewski numer „Literatury Radzieckiej”

Można powiedzieć, że znamy dobrze literaturę naszego północno-wschodniego sąsiada — Litewskiej Republiki Radzieckiej. Dla zaawansowanego czytelnika najwyżej mówią co nazwiska Salomei Neris i Atanasa Venclovy. Ich niektóre utwory znane są w języku polskim. Sporadycznie pojawiają się w piśmie wiersze lub fragmenty prozy pisarzy litewskich. Ale to za mało, aby przybliżyć ich twórczość do polskiego czytelnika.

Popularny u nas miesięcznik, „Literatura Radziecka” jeden z ostatnich numerów poświęca całkowicie wspomnianej literaturze litewskiej. Jest to pasjonująca lektura! Prawie 200-stronicowy numer miesięcznika przynosi przegląd najlepszych utworów pisarzy litewskich. Są to opowiadania, utwory poetyckie, artykuły o poezji, teatrze i plastyce współczesnej Litwy.

Numer otwiera artykuł „Po słonecznej połacie świata”, pióra Justasa Palecisa, znanego działacza państwowego i społecznego, obecnego przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej Litewskiej SRR, który wprowadza nas w obecne stosunki polityczne, gospodarcze i kulturalne Litwy. W dalszej części znajdują Cytelnicy prozę Juozasa Baltusa, Petrasa Cvirkii, Antanasa Vienuolis, Jonasa Avyziusa, Jonasa Simkusa, Mykolasa Sluckisa. Natomiast część poetycka numeru zawiera wiersze Salomei Neris, Teofilisa Tilytisa, Atanasa Venclovy, Justinasa Marcinkovicia, Vledasa Sincusa i Eduardasa Miezelaitysa.

Szczegółowo o literaturze współczesnej Litwy pisze Kostas Korsakas. Specjalne artykuły poświęcone takim pisarzom jak: Ieva Simonaitre, Teofilisa Tilytisa i Atanes Venclova.

Następnie Minister Tułdziecki poinformował radzieckich gości o szerokiej dyskusji, jaka toczyła się wokół zagadnień związanych z reformą szkolną. W tej chwili rozpocznie się drugi etap tej ogólnonarodowej dyskusji, dotyczący ona będzie już nie ogólnych zagadnień szkolnictwa, ale konkretnych i szczegółowych problemów — programu nauczania i podręczników szkolnych. Dobrze się wie, że stało, że właśnie w tym okresie, z okazji trwających „Dnia Radzieckiej Oświaty i Pedagogiki”, będziemy mieli możliwość głębiej i wnikliwiej zaznajomić się z nauką radziecką, z problemami radzieckiego szkolnictwa.

Ze istotnie wiele skorzystał będziemy mogli ze spotkań z radzieckimi towarzyszami, świadczymi najlepiej obszerny referat ministra Markuszewicza na temat „Stanu i perspektyw rozwoju oświaty w ZSRR w świetle uchwał XXII Zjazdu”. Trudno w krótkim sprawozdaniu streścić, choćby pobieżnie, tak bogaty i ciekawy wykład. Za dowód, że jak wielkim zainteresowaniem zebrani wysłuchali słów tow. Markuszewicza, posłuży najlepiej wielka liczba pytań skierowanych do prezydium pod adresem referenta, na które zresztą, również udzielił on bardzo wyczerpujących odpowiedzi.

W imieniu gospodarzy — organizatorów „Dni” serdecznie podziękował tow. Markuszewiczowi prezes ZG ZNP Józef Kwiatek. „Poznając z radzieckich źródeł — powiedział m. in. prezes ZNP — na praktyce opartą naukową teorię wychowania, nauczyciel polski poznawał osobowość nauczyciela — wychowawcy Kraju Rad; porównując go jego wysoka ideaowość i świadomość moralno — polityczną, urzekła go ofiarności i bezkompromisowości nauczyciela radzieckiego w walce o dużej dorastającego pokolenia, w walce o wychowanie człowieka — komunisty. Wysoko ceniący swoją zawodową godność i należycie rozumiejący swą funkcję społeczną nauczyciel polski ma ambicję stałego doskonalenia swego warsztatu pracy, swego szlachetnego rzemiosła. W nowej reformowanej szkole rola i zadania nauczyciela będą znacznie większe niż do tych czasów. Nauczyciel jest świadom, że do tych nowych zadań musi dorosnąć. To dorastanie zaś dokonywać się może jedynie poprzez poznanie teorii wychowania komunistycznego i przodkowej praktyki w tym zakresie”.

Na zakończenie prezes J. Kwiatek w imieniu Komitetu Organizacyjnego wystąpił do gości radzieckich z propozycją, aby w czasie trwających spotkań opracować formy stałej współpracy między naukowcami i nauczycielami obu krajów, poprzez organizowanie wspólnych konferencji.

Wymiana artykułów i publikacji, wzajemne wizyty grup naukowych badających określone problemy, itd.

Zarówno przemówienie jak i ostatnia propozycja zostały przyjęte serdecznie i długotrwałymi oklaskami zebranych. Po referacie i rozmowach wyświetlony został fabularny film radziecki.

Spotkanie w gmachu ZNP nie było jedynym, jakie miało miejsce tego dnia. Upřednio bowiem i zastępca ministra Oświaty ZSRR tow. Markuszewicz wziął udział w uroczystości nadania i Studium Nauczycielskiemu przy ul. Polnej w Warszawie — imienia Nadzieji Krupskiej.

I tu gości radzieckich oraz towarzyszącym im przedstawicielom partii, rządu — z Ministrem Oświaty W. Tułdzieckim — władz miejskich i organizacji związkowych, witała szczerą i gorącą owacją młodzież i nauczycielstwo. Piękna dekoracja gmachu, odświeżone stroje, a przede wszystkim wruszone i uśmiechnięte twarze studentów i dzieci ze szkoły ćwiczeń — stworzyły uroczystą i jednocześnie ciepłą atmosferę. Krótkim przemówieniem otworzył uroczystość dyrektor SN, Wł. Nitka. Po nim zabrał głos Kurator Okręgu Szkolnego, K. Wojciechowski, który nakreślił sylwetkę Krupskiej i omówił jej działalność.

Dokonując aktu odświeżenia tablicy pamiątkowej tow. Markuszewicz powiedział: „Dla radzieckiego nauczyciela postać Nadzieji Krupskiej jest symbolem ideału nauczyciela i wychowawcy. Dlatego fakt, że Zakład Kształcenia Nauczycieli w Polsce otrzymał jej imię, stanowi jeszcze jeden dowód, iż wspólne są nasze ideały, wspólne cele i ze serdeczną przyjaźnią, która łączy naszą i waszą klasę robotniczą, łączą i nauczycielstwo obu krajów”.

Przedstawicielka młodzieży SN serdecznie podziękowała radzieckim gościom i w imieniu wszystkich słuchaczy zapewniła, że młodzież nauczycielska wie i rozumie, czego od niej oczekuje społeczeństwo, że chce i będzie pracować w miarę swych najlepszych sił i że uczyni wszystko, aby pokolenie, które będzie w przyszłości wychowywać, było pokoleniem szlachetnych, mądrych i szczęśliwych ludzi.

„Dnia Radzieckiej Oświaty i Pedagogiki” trwają. Czekają nas jeszcze spotkania z przedstawicielami szkolnictwa zawodowego i z przedstawicielami młodzieży. Będziemy coraz lepiej poznawać problemy, jakimi żyje szkoła radziecka, drogi jej rozwoju i już zdobyte doświadczenia. Zagadnienia te staną się na pewno tematem konferencji rejonowych i nieszędnej dyskusji na zebraniach rad pedagogicznych czy nawet rozmów w pokojach nauczycielskich.

W hołdzie ofiarom hitlerowskiego barbarzyństwa

W niedzielę 19 listopada 1961 roku w przeddzień „Święta Nauczyciela” na cmentarzu w Palmirach pod Warszawą liczne delegacje nauczycieli Warszawy i województwa warszawskiego wraz z przedstawicielami partii i stronnictw politycznych, instytucji i organizacji państwowych i społecznych złożyły wieńce i wianki kwiatów na grobach ofiar terroru hitlerowskiego.

Po odegraniu hymnu państwowego przez wojskową orkiestrę w głębokim skupieniu zebrani w hołdzie ofiarom złożyli wieńce i wianki kwiatów na grobach ofiar terroru hitlerowskiego.

W naszym rozważaniu zajmujemy się przede wszystkim zagadnieniem udziału uczniów szkół średnich w pracy produkcyjnej kolchozów i korzyściami stąd wynikającymi. Konieczne jest przy tym powiązanie tej praktyki z realizacją doświadczonego programu zbliżającego młodzież do problematyki rolniczej.

Rozkład materiału programowego w poszczególnych klasach obrazuje tabela:

PRAKTYKA PRODUKCYJNA UCZNIÓW WIEJSKICH ŚREDNICH SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W ZSRR

W CELU silniejszego związania nauki uczniów z pracą w przemyśle, transporcie, budownictwie i rolnictwie, a także dla lepszego przygotowania młodzieży do działalności praktycznej, Rada Ministrów Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Radzieckiej 12 grudnia 1957 roku ogłosiła specjalną uchwałę „O organizacji pracy doświadczałnej w szkołach średnich”. W związku z postanowieniami zawartymi w tej uchwale, od roku szkolnego 1957/58 w 50 średnich szkołach, a od roku szkolnego 1958/59 w 200 średnich szkołach RFSRR organizowana była praca doświadczałna, zapewniająca uczniom równoległe z procesem nauczania przygotowanie do pracy w jednym lub dwóch zawodach.

W związku z „Ustawą o zacieśnieniu więzi szkoły z życiem i o dalszym rozwoju systemu oświaty w ZSRR”, od roku szkolnego 1959/60 około 2000 średnich szkół przeszło na 11-letni okres nauki, przy czym wprowadzono w nich nowy, doświadczałny program nauczania. W szkołach wspomnianego typu zostają szczególnie szeroko potraktowane zagadnienia związane z kształceniem politechnicznym i przygotowaniem zawodowym w zakresie niektórych specjalności.

W wiejskich szkołach średnich uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

Table with 3 columns: Przedmioty w ramach specjalnego i politycznego przygotowania uczniów, Liczba godzin w roku szkolnym w poszczególnych klasach, Liczba dni przeznaczonych na praktykę produkcyjną i pracę produkcyjną. Rows include: A. Podstawy gospodarstwa rolnego, B. Specjalne przygotowanie w ramach jednej gałęzi lub sekcji gospodarstwa, and a total row.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

Pierwsze doświadczenia wskazują, że zapewniając uczniom ogólnorolnicze i zawodowe przygotowanie zwiększa się ich zainteresowanie problematyką w gospodarstwie rolnym. Treść programu może być zmieniona w zależności od warunków miejscowych; niektóre partie programu mogą być pominięte.

Jak każda zmiana — tak również projekt wprowadzenia do szkół praktyki produkcyjnej uczniów spotkał się z różnym przyjęciem. Wiele miejsc poświęcono problemowi powiązania kształcenia ogólnego, politechnicznego i zawodowego, przy czym wyrażono obawę, iż wprowadzenie do programu przedmiotów zawodowych może przyczynić się do obniżenia poziomu wykształcenia ogólnego. Prof. Gonczarow analizując tę sprawę wskazał fakt, że wykształcenie ogólne jako kategoria historyczna musi się zmieniać w ten sposób, aby jego treść odpowiadała wymaganiom epoki. Nie popiera się zatem biuro wprowadzając do nauczania przedmioty ukazujące w sposób naukowy podstawy współczesnej produkcji.

Jednocześnie prof. Gonczarow przestrzegł przed zbyt wczesną profesjonalizacją w szkole ogólnokształcącej. „Sowietskaja Pedagogika” nr 4/1957; s. 12-13.

Przy okazji poruszona została sprawa łączenia kształcenia ogólnego z zawodowym; a mianowicie: czy można w szkole ogólnokształcącej przygotować wysoko kwalifikowaną kadrę posiadającą uczniów na 2-3 dni w tygodniu do brigad roboczych (patrz art. A. Bordadyna, „Lwiewstia” 18, XI, 1958).

Warto jeszcze zainteresować się, jak wygląda praktyczna realizacja omawianego programu w wiejskich średnich szkołach ogólnokształcących.

Ze względu na niedostateczne zapoznanie z praktyką rolniczą i ograniczone możliwości praktyki na działce szkolnej — doświadczałnej, uczniowie uczestniczą w pracy kolchozów (sowchozów). Zakłada się przy tym, że udział w praktycznej działalności dużego gospodarstwa daje uczniom znacznie więcej wiedzy i doświadczeń, silniej wiąże z zawodem niż eksperymenty na szkolnym polu doświadczałnym.

S. W. Szuczukin i M. N. Skatkin w cytowanym wyżej artykule mówią o selekcji rodzajów pracy rolniczej, co następuje:

- 1. Uczniowie pracując w kolchozach, otrzymują polecenie wykonania zadań o dużym znaczeniu społecznym.
2. Wnioskując na lepsze, kiedy uczniowie otrzymują nowe zadania stwarzające możliwość praktycznego zastosowania wiedzy zdobytej w szkole (sadzenie drzew owocowych, pielęgnacja roślin w kolchozach, sztuczne zapylanie zbóż; uczniowie jednej ze szkół zaszczepili ponad 12 tys. roślin).
3. Praca jest dla uczniów atrakcyjniejsza wówczas, gdy istnieją możliwości wprowadzenia innowacji.
4. Uczniowie interesują się i wynoszą poważne korzyści wówczas, gdy ich praca produkcyjna przebiega z zastosowaniem techniki maszynowej. Kolchoz na tym odliczku otwiera przed młodzieżą obrytmie perspektywy.

Wiedząc wcześniej, jakiego rodzaju prace będą uczniowie wykonywać w kolchozie — nauczyciele fizyki, chemii, biologii, matematyki i innych przedmiotów zwracają uwagę na zagadnienia związane z tymi pracami. W ten sposób na lekcjach przedmiotów ogólnokształcących wyjaśniane są podstawy pracy i prawa naukowe, z których uczniowie będą korzystały w czasie pracy w kolchozie. Jednocześnie duże znaczenie przypisuje się działaniu szkolnej, z której doświadczenia mogą być w większej skali przenoszone do kolchozu.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

FORMY organizowania i kierowania pracą produkcyjną uczniów są różnorodne. Uczniowie pracując dorywczo lub systematycznie, np. wykonując wszystkie czynności przewidziane przy uprawie pewnej rośliny lub hodowli zwierząt domowych. Prace dorywcze znajdują wśród nauczycieli więcej zwolenników, gdyż nie wymagają długotrwałego przygotowania, a ich wyniki dają się łatwiej sprawdzić, a poza tym nie wymagają skomplikowanych form organizacyjnych. Natomiast wada prac dorywczych jest zamiatanie się jedynie fragmentami cyklu produkcyjnego (utrudnia to uchwycenie całością zajęcia), krótkotrwałość działania grożąca zużyciem treści kształcących (powyższe zagadnienie omawia szeroko Z. L. Sieriebriankij w artykule „O pedagogicznym rękodostwie sielskochoziajstwie trudom uczaszczyjsja” — Jestiestwożnaniie w szkole, nr 4, 1955).

Kierownictwo nad młodzieżą szkolną uczestniczącą w pracach kolchozu (sowchozu) sprawuje z reguły nauczyciel biologii współpracujący ściśle z kolchozem, uczniowie danej szkoły tworzą zastępy i brigady, które realizują ściśle określony program zajęć. Ostatnio powstała interesująca forma organizacji letniej pracy rolniczej, tzw. letnie obozy komsomolsko-młodzieżowe. Na podstawie umowy z kierownictwem kolchozu (sowchozu) uczniowie wykonują pewne prace: pielęgnacja sad, zbieranie siana i pasze itd. W tym miejscu wypada wspomnieć, że uczniowie otrzymują za swoją pracę wynagrodzenie, ale zarobione pieniądze przeznaczone są na potrzeby szkoły.

Należy zastanowić się, czy stosować zasadę dobrowolności czy obowiązkowego udziału wiejskiej szkoły ogólnokształcącej w produkcyjnej pracy rolniczej? Doświadczenia szkół wiejskich wskazują różne sposoby włączenia uczniów do pracy produkcyjnej w kolchozach i sowchozach. O niektórych formach uczestnictwa w pracy gospodarstw rolnych wspomnieliśmy wyżej. Można w tym miejscu podkreślić, że większość szkół, których uczniowie uczestniczą w praktykach produkcyjnych, zapewnia sobie prawo wpływu na organizację zajęć uczniowskich w pracy kolchozów; chodzi tu o wniesienie pewnych elementów kierownictwa pedagogicznego. Włączenie się szkoły do organizacji pracy i do kierowania praktyką nie zabiega wprowadzić i nie likwiduje braków współpracy szkoły z gospodarstwem rolnym, ale w poważnym stopniu przyczynia się do ich ograniczenia.

W ciągu ostatnich lat ustaliły się na wsi następujące formy włączenia nauczania z pracą produkcyjną:

- 1. Wdrażanie poszczególnych uczniów do pracy w rolnictwie w gospodarstwie rodziców.
2. Udział w robotach rolnych kolchozu wraz z rodzicami lub z brigadą dorosłych z rodzinnej wsi.
3. Szkolny zastęp w kolchozie (sowchozie).
4. Szkolna brigada w kolchozie (sowchozie).
5. Szkolne gospodarstwo doświadczałne (użoz).
6. Szkolny ośrodek maszynowy.
7. Szkolny ośrodek komsomolsko-młodzieżowy w kolchozie lub sowchozie.

Pierwsze dwie formy udziału młodzieży w produkcyjnej pracy rolnej obowiązują każdego ucznia szkoły wiejskiej.

W powyższych schematach uwagach chodzi również o to, że istotny jest m. in. wybór rodzajów pracy rolniczej, uprawianych roślin i przydzielanie oraz określanie ilości pracy zależnie od klasy i sił fizycznych młodzieży szkolnej. Pedagodzy radzieccy podkreślają, że metody nauczania nowych przedmiotów oraz dobór materiału szkoleniowego wymagają opracowań teoretycznych opartych na praktyce. Ponieważ panuje błędne przekonanie, iż kształcenie politechniczne realizuje się niemal wyłącznie poprzez uczestnictwo uczniów w produkcji i działalności przedsiębiorstw przemysłowych — artykuł ma na celu zwrócenie uwagi na inną drogę politechnicznej działalności radzieckiej średniej ogólnokształcącej szkoły wiejskiej.

Zdajemy sobie sprawę, że doświadczenia radzieckie w tej dziedzinie trudno jest wykorzystać chociażby ze względu na różnice między radzieckim a polskim ustrojem agrarnym. W doświadczeniach radzieckich jest wiele czynników, które mogą pomóc naszej szkole w uniknięciu błędów powstających wówczas, gdy rozpoczyna się nowa dziedzina działalności dydaktycznej. Wspomnieliśmy jeszcze trzeba, że system praktyk produkcyjnych uczniów nie jest sztywny i obowiązujący wszystkie szkoły średnie w całym kraju. Zakłada się, iż w miarę gromadzenia doświadczeń możliwe będzie opracowanie dydaktycznych podstaw organizowania praktyk uczniowskich, obowiązujących wszystkie szkoły.

STANISŁAW RAJPERT Wolomin

Trzechsetna Szkoła Tysiąclecia

15 listopada odbyło się w Ustroniu Morskim, woj. kosałzynie, uroczyste otwarcie trzechsetnej szkoły Pomnika Tysiąclecia. Szkoła ufundowana została ze składek pracowników GS „Samopomoc Chłopska”.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

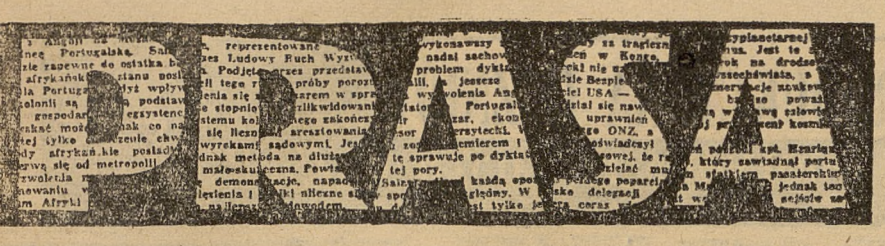
W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

W ramach tych specjalności uczniowie mogą otrzymywać przygotowanie w ramach następujących specjalności: traktorysta, kwalifikowany pracownik w ramach jednej lub dwóch gałęzi hodowli roślin lub zwierząt, mechanik. Poza tym przewidziane jest przygotowanie uczniów do zawodu stolarza, kamieniarza, malarskiego i innych.

„Ruch Pedagogiczny” o radzieckiej oświacie

O Dniu Nauczyciela

W CAŁEJ prasie stołecznej i prowincjonalnej poświęcono sporo uwagi nauczycielom w dniu ich święta. W tygodniku „Świat” czytamy: „Nie starczyło kwiatów na święcie, gdybyśmy mogli w Dzień Nauczyciela wręczyć wszystkim „Naszym Paniom” i „Naszym Panom” bukiety, na jakie zasługują”.

Artykuł B. Haldukiewicza w „Sztandarze Młodych” — „Plenipotencja” opisuje wstępną część autorstwa, w którym żył i pracował Kazimierz Deczyński, nauczyciel i obrońca pańszczyźnianych chłopów. Swoją interesującą artykuł tak kończy:

„Zadziwia, że dziś, kiedy w wielu środowiskach nauczyciel siłą rzeczy przestał już stanowić najdalej wysunięty przyczółek możliwości intelektualnych środowiska, kiedy inni niejednokrotnie przesłaniają go ślącymi tytułami, dyplomami, urzędami — ten tradycyjny stosunek do nauczyciela, jako do nosiciela najbardziej postępowych treści humanistycznych życia, w zasadzie nie uległ zmianom. Dalej uosabia nauczyciel w oczach milionów rodziców te wszystkie najlepsze tendencje ludzkie i społeczne, które kiedyś złożyła się na lepsze życie ich własnych dzieci. To przecież on daje im pierwszą wiedzę o świecie. Dlatego wzbudza maloduszność, sobokstwo czy brak wyobraźni każdemu raczej niż jemu — nauczycielowi. Dlatego wieść Brodnia obdarza go dziś jeszcze — plenipotencją na „marzenie”.

Piękną myśl podjęła Brodnia. W osobie Kazimierza Deczyńskiego ucząca ci ludzie całe nasze postępowe nauczyciel-

stwo, które w tak bardzo zmienionych warunkach społecznych niezmiennie czyni swoje: uczy powierzonej swojej pieczy dzieci prawidłowo odczytywać znaki czasu wciąż nowe...”

REFLEKSYJE nie tylko na „Dzień Nauczyciela” — taki jest tytuł artykułu prof. Jana Zygmunta Jakubowskiego w „Nowej Kulturze”. Pisze:

„Był czas, gdy wilecy pisarze — Prus, Orzeszkowa, Dugaszki, Zeromski — poświęcali wiele uwagi nauczycielowi i szkole. To właśnie Orzeszkowa napisała, że szacunek oddany nauczycielowi jest miarą kultury społeczeństwa. Współczesna literatura jest nielaskawa na szkołę. Wiersz o wielkiej wdzięczności Gałczyńskiego i kilka innych wierszy o nauczycielu — to naprawdę mało. (Pamiętam, jak u schyłku życia napisał Staff o nauczycielce Ludwice Wawrzynskiej, która zgineła ratując z ognia czworo dzieci:

„Różni ludzie plakali wzruszeni,
Piecuszet poetów milczało”)

Oczywiście, nie wysuwam tu pretencji o to, aby pisać „produkcyjne” powieści o szkole w stylu nagrodzonej ognis powieści o... produkcji cukru. Nie śmiem również wysuwać propozycji, aby pisarze zajęli się nauczaniem (choć zawodowo nauczycielskim parali się i autor Śmierci Felki Ignacy Dąbrowski i autor trylogii księżycowej Jerzy Żuławski, a w latach międzywojennych — znakomici poeci Jastrun i Przybóś, choć ze swej pracy szkolnej wyłożył tęga powieść realistyczną Nauczyciele Stanisław Łukasiewicz, dziś jeszcze pracujący w szkole — warto tę książkę wznowić, nie ma jej w księgarniach — choć w małym Bieżuniu uczy autentyczny poeta Stefan Gołębiowski). Może to nie byłoby najgorsze, gdyby nasi „nosiciele nadszumień” (jak określili pewien krytyk inno krytyka i autora powieści) zetknęli się bliżej z autentycznym życiem, jakim jest praca w szkole.

Nie chciałbym naiwnie podsuwać tematów pisarzom. Ale trudno się nie upomnieć każdemu miłośnikowi realistycznej literatury o książki o nauczycielu i szkole. To wielka tradycja narodowej literatury, tradycja — powtarzam — od Orzeszkowej do Żeromskiego. Kiedy zaś upominamy się o nowy stosunek do nauczyciela, o podniesienie godności i znaczenia pracy nauczyciela w całości kształcenia naszego życia społeczno-kulturalnego, byłoby niedobrze, gdyby pisarze świecili tu nieobecnością”.

JESZCZE jeden fragment czytujemy na temat „Rodzice i Nauczyciel” pióra J. P. Gawlika w „Zyciu Literackim”.

„Środowisko, dom, rodzina, stawiają nauczycielom własnych dzieci szczególnie wysokie wymagania, którym oni dla tyśiąca powodów — często nie mogą sprostać. Są wśród nich wymagania rozsądne, jak owo oczekiwanie rzetelności w stosunku nauczającego do dziecka, oczekiwanie, które jest niczym innym jak żądaniem dobrej roboty; ale są też wymagania nieludzkie, nieliberalne, głęboko niehumanistyczne, wypływające z bigoterii i społecznego zakłamania — jak postulat westalskiej czystości w życiu osobistym, egzekwowany zwłaszcza na prowincji z prerażającą zaciętością, źródło wielu konfliktów, a często i prawdziwych dramatów. Tutaj nawet kuratoria stają po stronie ciemnogrodu, wychodząc z założenia, że ważniejszy od obiektywnej racji czy subiektywnej uczciwości jest społeczny autorytet nauczyciela, co wyraża mi się stanowiskiem nieco dwuznacznym, a już na pewno — oportunistycznym”.

(s. 1.)

W artykule „Nowy etap w rozwoju szkoły radzieckiej” J. Griwkow pisze: „Etap budownictwa komunistycznego, w który wkroczyła nasza ojczyzna postawił nowe, zwiększone wymagania w stosunku do jakości pracy szkolnej”. Dla wychowania wszechstronnie rozwiniętego człowieka, zdolnego do życia i pracy w komunistycznym społeczeństwie konieczne jest opracowanie takiego systemu kształcenia, który by od pierwszych lat nauki przygotowywał dziecko do włączenia się w życie społeczno-gospodarcze kraju.

Zdając sobie sprawę z obowiązkami ciążącymi na współczesnej socjalistycznej szkole, Najwyższa Rada ZSRR już w 1958 roku przyjęła ustawę o wzmocnieniu więzi szkoły z życiem i o dalszym rozwoju systemu oświaty w ZSRR. Podjęto też próby wnikliwego przeanalizowania przyczyn sprawujących, że szkoła nie nadążała za wymaganiami stawianymi jej w związku z budową komunizmu. W wyniku wszechstronnej analizy opracowano nowy program przebudowy szkolnictwa. Program ten przewiduje włączenie młodzieży szkolnej w zagadnienia gospodarki narodowej poprzez prace społecznie użyteczne (w klasach niższych) i powiązanie nauki z pracą produkcyjną (w klasach wyższych). Praca młodzieży nie ma mieć jednak utylitarne charakteru i celem jej nie mają być jakiegokolwiek efekty ekonomiczne wynikające z wykorzystania siły roboczej nieludźczej. Jedynym i wyłącznym celem wprowadzenia do szkoły pracy produkcyjnej jest podniesienie wyników nauczania i wychowania, zwiększenie efektywności nauki szkolnej i przygotowanie młodzieży do życia.

Omawiając założenia programowe ośmiolletniej obowiązkowej szkoły ogólnokształcącej I. Griwkow podkreśla wyraźnie, że zadaniem tej szkoły nie jest przygotowanie uczniów do jakiegokolwiek określonego zawodu, lecz zapoznanie ich z różnymi rodzajami pracy i przyjęcie ich

z pomocą w uławianiu zdolności młodzieży, co pozwoli jej na wybór zawodu zgodnie z prawdziwymi zamiłowaniami.

Inne już zadania stawia się pełnej średniej szkole politechnicznej. Ma ona dać młodzieży wykształcenie ogólne umożliwiające kontynuowanie nauki na wyższej uczelni, a także podstawowe przygotowanie zawodowe. Dla umożliwienia realizacji tych zadań opracowano program przewidujący następujące rozłożenie czasu nauki na cykl przedmiotowy: 30% czasu przeznaczona jest na przedmioty humanistyczne, 31,7% na przedmioty matematyczne — przyrodnicze; 33% na wykształcenie produkcyjne i 5% — na wychowanie fizyczne.

Kształcenie produkcyjne obejmuje ponad 1/3 czasu nauki odbywać się ma nie tylko w pracowniach szkolnych, lecz także i to przede wszystkim, w zakładach produkcyjnych. Oparte zaś ma być na gruntownym poznaniu zasad pracy, przyrządów, aparatury, a wreszcie specyfiki procesów technologicznych. Celem tak postawionego nauczania jest przygotowanie robotnika, który w miarę postępu techniki, automatyzacji i mechanizacji produkcji zdoła szybko opanowywać nowe metody pracy.

Nakreślenie głównych założeń szkoły ogólnokształcącej nie rozwiązuje jeszcze wszystkich problemów oświaty i wychowania w ZSRR. W wyniku przewidywanego rozwoju gospodarki narodowej, konieczne jest doskonalenie całego systemu oświaty ludowej, a co za tym idzie — rozszerzenie sieci szkół ogólnokształcących i zawodowych, dziennych i wieczorowych, zwiększenie liczby zakładów naukowych i naukowo-wychowawczych, szkół - internatów, przedszkoli i świetlic.

Realizacja tych szeroko zakrojonych projektów uwarunkowana jest nie tylko rozbudową bazy materialnej szkolnictwa, lecz w większym jeszcze stopniu podwyższeniem kwalifikacji nauczycieli.

Uzupełnieniem ciekawego artykułu I. Griwkowa jest zawarta w tym samym numerze publikacja R. Polnego na temat systemu kształcenia politechnicznego w szkole radzieckiej. Autor omawia niektóre problemy wynikające z doświadczeń ostatnich 5 lat poprzedzających ustawę o reformie szkolnictwa w ZSRR. Lata te stanowiły okres eksperymentu, w efekcie którego powstał system kształcenia politechnicznego. Najtrudniejsze do rozwiązania i najbardziej dyskusyjne zagadnienie stanowił problem korelacji pomiędzy nauczaniem produkcyjnym a kształceniem ogólnym i politechnicznym. „W ostatnim okresie dyskusji — pisze R. Polny — pedagogowie radzieccy przeszli od rozważań ogólnych na temat korelacji do prób skonkretyzowania środków pedagogicznych kształtujących niezbędne warunki dla pełnej więzi nauki z pracą i teorią z praktyką”. Prowadzi się badanie nad wyjaśnieniem problemu pracy jako źródła nauczania przedmiotów ogólnokształcących oraz zasad i metod nauczania pracy produkcyjnej.

Zmiany w programach i metodach nauczania wymagała rzecz jasna nowego, wszechstronnego opracowania samego procesu nauczania. Omawiając nowe zagadnienia wprowadzone do teorii i metodyki nauczania E. Fleming (w artykule „Radziecka teoria nauczania w służbie zreformowanej szkoły”) stwierdza, że jedną z naczelnych zasad nowych radzieckich metodyk jest maksymalna aktywizacja uczniów w procesie uczenia się oraz wywołanie samodzielności myślenia i działania.

Trudno w krótkim artykule przedstawić wszystkie artykuły zawarte w tym ciekawym numerze „Ruchu Pedagogicznego”. Czytelnicy interesujący się zagadnieniami szkolnictwa radzieckiego znajdą tam jeszcze szeroko omówione problemy dotyczące podstaw wychowania komunistycznego, tendencji rozwojowych Akademii Nauk Pedagogicznych RSFR, spraw nauczania języków obcych i wiele innych. Zagadnienia te, obzeranie opracowane, stanowią ciekawy temat do dyskusji i wypracowania na konferencjach rejonowych.

● Polska i India podpisały porozumienie o wymianie towarów na rok 1962. Zakładają się, że wartość wzajemnych dostaw osiągnie sumę 60 milionów złotych dewizowych, to znaczy 50% więcej niż w roku bieżącym.

● Przechylna w dnach 10-14 bm w Senegalu polska rządowa misja dobrej woli i przyjaźni przeprowadziła z reprezentacją rządową Senegalu rozmowy dotyczące możliwości współpracy naukowej i technicznej oraz wymiany handlowej między oboma krajami. W ciągu 1962 r. zostaną podjęte rokowania mające na celu podpisanie układów.

● Przewodniczący Biura Światowej Rady Pokoju prof. John Bernal wywosił do prezydenta W. Branta i Macmillana, prezydenta Francji de Gaulle’a, prezydenta USA, Kennedy’ego i przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR Chruszczowa list, w którym wyzywał cztery wielkie mocarstwa do zaniechania prób z bronią jądrową.

● Przewodniczący afgańskich sił zbrojnych Ben Bella i pozostałi uwielbili ministerstwo obrony Francji Josef Strausz oraz nowego ministra spraw zagranicznych Gerhard Schroeder. Komentarzy stwierdzają, że różnice zdań między Kennedy’em a Adenauerem na temat stosunku do ról w berlińskich użyciach w sprawie, Adenauer będzie się domagał m. in. przekształcenia NATO w czwarte mocarstwo atomowe, odebrania prezydentowi St. Zjednoczonych wyłącznego prawa dysponowania bronią atomową i przekazania tego prawa samej NATO, która mogłaby działać nie czekając na decyzję prezydenta USA.

● Prezydent Nasser i Tito oraz premier Nehru spotkali się w niedziele w Kairze. Przedmiotem rozmów były trzy główne zagadnienia: 1) rozwój sytuacji międzynarodowej po konferencji belgradzkiej, która odbyła się w końcu września; 2) sprawa umocnienia współpracy między krajami neutralnymi, aby mogły one odegrać właściwą rolę w walce o pokój; 3) sposób, w jaki kraje neutralne mają się przeciwstawić spiskom obcym na rozbiście solidarności państw neutralnych.

Ogłoszenia drobne

- SKRADZIONO legitymację służbową Nr 60 wydaną przez Inspektora Oświaty w Szczecinie na nazwisko Henryk Sielicki. 357
- ZAMIENIĘ dwa słoneczne pokoje komfort, niekierująca używalność kuchni w Bytomiu na samodzielny pokój lub pokój z kuchnią w województwie krakowskim, „Nauczycielka” Bytom, skrytka pocz. 76. 358
- GENOWEFA Pomazka zgubiła świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego w Sulcinie. 339
- DYREKCJA Państwowego Zakładu Wychowawczego we Wrocławiu, ul. Rosenberga 27 prosi o odstąpienie za odpłatnością Dzienników Urz. Min. Oświaty nr nr 12, 13 rocznika 1960 oraz nr nr 5, 6 rocznika 1956. 342
- NAWIĄZE Korrespondencję z kolega kulturalnym do 53 lat. Oferty: Biuro Ogłoszeń Wydawnictwo „Prasa Krajowa”, Warszawa, Wiejska 12 „Wielkopolski”. 344
- NAUCZYCIELKA przystojna, łagodnego usposobienia pozna starszego kolegę, najchłodniej wdowca. Oferty: Sekcja Ogłoszeń, Wydawnictwo „Prasa Krajowa” Warszawa, ul. Wiejska 12, dia „Mimozy”. 345
- ZGUBIONO świadectwo dojrzałości na nazwisko Ewa Pachul wydana przez Liceum Pedagogiczne w Limanowej. 343
- MANERINY krawiec, deski rekawniki wykonuje Okoński, Warszawa, Zielna 35. 307
- SOPOT — Ełst szkoły podstawowej i mieszkanie zamienie. Pisać: Nałaskowska, Sopot — Kościuszki 68. 323

Pomagajmy sobie

Kłódki

Kłódka, żelazna kłódka, to wcale dobra rzecz. Na drzwi do chwila, do piwnicy, na strych. Ale bardzo niedobrze prezentuje się szkole, w której kłódki wiszą na oszkłobionych szafach z przyrządami do fizyki, szafach bibliotecznych, na drzwiach izby harcerskiej, a nawet „przy pianinie!”

Przećleć normalny zamek jest lepszy od prowizorycznej kłódki? Ma z początku także dwa klucze. Potem klucze się gubią. Woźny dorabia sobie wytrychy, bo ktośby chodził codziennie z pekiem kilkunastu, lub nawet kilkadziesiątu kluczy na kółkach. Drzwi od szaf nie chcą się zamykać, bo rozeszły się. Węć jedyna rada — skoble i kłódki. Jak do chwila.

Światło jarzenlowe u sufitu, telewizor pod ścianą i... żelazna kłódka. Jakoś to nie gra.

Co trzeba by zrobić?

Drzwi do wszystkich klas powinny mieć jednakowe zamki z jednakowymi kluczami. Zamki i tak są zresztą od parady, bo gdy drzwi u góry mają kruche szkło, to po cóż by ewentualnie złodziej miał mieć się przy zamku?

Wyjątkowo drogie pomoce naukowe należy mieć schowane w bezpiecznym miejscu, np. maszyna do pisania, mikroskopy itp. Ta szafa musi mieć mocne drzwi i dobre zamki. W ciągu roku szkolnego zwykle nie zdarzają się kradzieże w szkołach — przecież codziennie nauczyciele przedmiotowi dbają o porządek w swych działach pracy. W okresie wakacyjnym, gdy prowadzi się remonty, rzemieślnicy i ich niezawsze odpowiedzialni pomocnicy — często przynoszą zwerbowani do pomocy — wprowadzają nieład w gospodarce szkoły, zdarza się, że potem nauczyciele nie mogą dobrać się do swoich pomoce naukowych.

Wieszanie ordynarnych kłodek nie pomoże, gdy w szkole brak stałej troski o należyty stan drzwi, zamków i kluczy.

AL. DEPTUŁA

Stare czy nowe?

OD takim tytułem przysłał do redakcji notatkę kol. J. M. z Zielonej Góry.

Po omówieniu zagadnień już dyskutowanych na konferencjach rejonowych, które nazywa „starymi”, ale wzbogaceni o nową treść, jak np.: program nauczania, podręczniki, reforma szkolna, współpraca szkoły z rodzicami, doskonalenie nauczycieli, sprawa nauczania religii itp. autor pisze:

Stare może być zagadnienie, ale nowa treść. Wydaje mi się, że tak można by powiedzieć i o uchwałach VII Plenum KC PZPR, i o Ustawie Sejmowej w sprawie szkolnictwa. Pojęcie szkoły w sensie ogólnym pozostaje. Zmienia się, reformuje, unowocześnia programy, metody, ilość i typ itp.

Zmiany te wymagają od nas, nauczycieli, również zmiany metod i form pracy wychowawczej, tak w szkole, jak i w środowisku.

Nowe treści proponowane do przyszłych programów, jak również nowe osiągnięcia nauki zmuszają nas do ciągłego uczenia się. To nie tylko nasz los, tak jest w każdym zawodzie, z tą tylko różnicą, że my jesteśmy wystawieni na codzienne zapytanie o tym czy innym

FILMY POLSKIE W LONDYNIE

Skoro już mowa o sukcesach zagranicznych warto wspomnieć, że 24 bm rozpoczął się w Londynie „Tydzień Filmów Polskich”. Inaugurował go film J. Kawalerowicza „Matka Joanna od Aniołów” wyświetlany w jednym z najbardziej reprezentacyjnych kin Londynu „Curzon Cinema”. W czasie Tygodnia oprócz „Matki Joanny” londyńczycy obejrzą „Kryżaków” A. Forda, „Czas przeszły” Buczkowskiego, „Ludzi z podziemia” Kutza i inne.

III WYSTAWA Z CYKLU POLSKIE DZIEŁA PLASTYCZNE W XV-LECIE PRL

Po wystawach plakatu i satyry otwarto w Zachęcie trzecią z kolei ekspozycję obrazującą dorobek plastyki z okresu ostatnich 15 lat. Tym razem grafika artystyczna i rysunek. Ponad 600 zgromadzonych prac o wszechstronnej tematyce wykonanych zostało najrozmaitszą techniką.

„MAZOWSZE” PUBLICZA AMERYKAŃSKA PODBIJA

Nowy Jork, Pittsburg, Cleveland — oto etapy kolejnych, ogromnych sukcesów naszego popularnego zespołu. Amerykańscy krytycy muzyczni nie szczędzą słów najwyższego uznania. „Przez dwie i pół godziny jeden wybuch artysty następuje po drugim. To zapierało dech...” — pisze M. Holmberg w „Pittsburg Press” a krytyk „Pittsburg Post” zapewnia czytelników, że „...członkowie zespołu są prawdziwymi czarodziejami”. Na pierwszym występie w Nowym Jorku obecni byli ministrowie spraw zagranicznych przybywający obecnie w Stanach w związku z odbywającymi się obradami Zgromadzenia Ogólnego NZ. Występ obezrali również znani artyści, jak A. Rubinstein, M. Modzelewska, J. Kiepusa i inni.

AMERYKAŃSKA PODBIJA

Nowy Jork, Pittsburg, Cleveland — oto etapy kolejnych, ogromnych sukcesów naszego popularnego zespołu. Amerykańscy krytycy muzyczni nie szczędzą słów najwyższego uznania. „Przez dwie i pół godziny jeden wybuch artysty następuje po drugim. To zapierało dech...” — pisze M. Holmberg w „Pittsburg Press” a krytyk „Pittsburg Post” zapewnia czytelników, że „...członkowie zespołu są prawdziwymi czarodziejami”. Na pierwszym występie w Nowym Jorku obecni byli ministrowie spraw zagranicznych przybywający obecnie w Stanach w związku z odbywającymi się obradami Zgromadzenia Ogólnego NZ. Występ obezrali również znani artyści, jak A. Rubinstein, M. Modzelewska, J. Kiepusa i inni.

z kroniki KULTURY

Na wystawie ekspozycja swe dzieła zarówno znani i cenieni artyści, jak i debiutanci, którzy po raz pierwszy dopiero poddają swą twórczość surowej ocenie warszawskiej publiczności.

MILLENNIUM, ARCHEOLOGIA I NAUCZYCIEL

Zapał odkrywcy ogarnął Dobczyce, gdzie archeologowie rozpoczęli kolejne badania, jakich obecnie, w związku z trwającym okresem Millennium, przeprowadza się wiele na terenie całego kraju. W Dobczycach naukowcom pomaga cała nieomal ludność miejsczka. Z inicjatywą i pod kierunkiem tamtejszego nauczyciela Władysława Kowalskiego dobiegają prace badawcze szukające śladów osady należącej do historycznego grodziszka Dobka, od którego Dobczyce wywodzą swą nazwę. Pierwsze badania pozwoliły odkryć fragmenty starego grodziska prawdopodobnie z okresu Mieszka I.

Szkolne audycje telewizyjne

ŚRODA, 29. XI, godz. 11.00 „GRA ORKIESTRA POLSKIEGO RADIA”. Audycja dla klas V-VIII. Będzie to transmisja ze studia radiowego w Warszawie. Przedstawiona w niej zostanie Orkiestra Polskiego Radia pod dyrekcją Stefana Rachonia w czasie próby utworu fantastycznej „Bajki” Stanisława Moniuszki. Uczniowie będą mieli okazję zapoznać się z poszczególnymi instrumentalami, z ich brzmieniem i ich rolą w orkiestrze.

Audycja ma charakter eksperymentalny, w związku z tym Redakcja Programów Szkolnych szczególnie gorąco prosi Szkoły o nadsyłanie uwag.

CZWARTEK, 30. XI, godz. 11.00. HISTORIA dla klasy VI pt. „WISZA DO GDANSKA”. SOBOTA, 2. XII, godz. 10.00. BOTANIKA dla klasy V pt. „LAS”.

Książeczki dla dzieci

WYDAWNICTWA OŚWIATOWE „WSPÓLNA SPRAWA” zalecają książeczki dla dzieci zatwierdzone przez Ministerstwo Oświaty:

- „Marek z Grzesiem Idą w świat” K. JEŹWSKA i J. WOŹNICKI zł. 12.-
- „W domu i w przedszkolu” K. JEŹWSKA i E. PISAŃSKA „ 9.-
- „Kredka kolegi Edka” M. KOWNACKA i M. ORŁOWSKA-GABRYS „ 12.-
- „Wykończ za Edka” M. KOWNACKA i M. ORŁOWSKA-GABRYS „ 12.-
- „Lepimy z plasteliny” M. SZKLAR „ 7,50
- „Jeslienny bal warzyw” St. DOBRANIECKI i K. SOPOCKO „ 10.-
- „Miki i Kiki” JASTRZĘBIEC-SUCHODOLSKA „ 5,50
- „Dzień dziecka” K. JEŹWSKA i ORŁOWSKA-GABRYS „ 11.-
- „O lisku chytrusku” St. DOBRANIECKI i R. SIDOROWSKI „ 14.-
- „Kwiat paproci” wg I. KRASZEWSKIEGO cz. I „ 12.-
- „Kwiat paproci” wg I. KRASZEWSKIEGO cz. II „ 12.-
- „Dzień i noc” St. ALEKSANDRZAK i A. ZABOROWSKI „ 8.-

Do nabycia w księgarniach „DOMU KSIĄŻKI”

Listowne zamówienia przyjmują WYDAWNICTWA OŚWIATOWE „WSPÓLNA SPRAWA” Warszawa, ul. Spasowskiego 4 K-333-0

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Spasowskiego 4/A. Telefon: 6-34-20, 6-10-11, wewn. 260, 261, 262, 263, 264. Godzinny przyjeżdż Kolegium: Jan Szurak, sekretarz redakcji, godz. 8 - 15, Stanisław Brzozowski — redaktor działu związkowego — godz. 8 - 15. Wydawca: Wydawnictwo „PRASA KRAJOWA” RSW „PRASA” Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 6-24-11. Ogłoszenia przyjmują: Biuro Ogłoszeń Wydawnictwa „Prasa Krajowa” Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 21-49-37. Ceny ogłoszeń ramkowe 14 zł za 1 cm², nekrologi 12 zł za 1 cm², drobne handlowe 10 zł za 1 cm², drobne osobiste 2 zł za 1 wyraz. Osoby prywatne zamawiające ogłoszenia powinny przysłać z góry należność pod powyższym adresem przekazem pocztowym z zaznaczeniem: za ogłoszenie w „Głosie Nauczycielskim”. Prosimy o wyraźne pisanie tekstu ogłoszenia. Zamówienia i prezydaty na prenumeratę przyjmują do dnia 15 każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty urzędy pocztowe, listonosze i placówki „Ruchu”. Można również zaprenumerować pismo dokonyując wpłaty na konto PKO nr 1-6-10024 CKP i w „Ruch” Warszawa, ul. Srebrna 12. Cena prenumeraty kwartalnej zł 8.-, półrocznej zł 16.-, rocznej zł 31,20. Prenumerata za granicą jest o 40% droższa. Zamówienia za cieniem wysyłki za granicę przyjmuje na okres kwartalny, półroczny i roczny Biuro Ekspozytu Wydawnictwa Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wilcza 46 nr konta PRO 1-6-10024, nr telefonu 8-49-58. Egzemplarze zdedykowane można nabyć w sklepie archiwalnym „Ruch”, Warszawa, ul. Wiejska 14. Druk: Zakłady Graficzne „Dom Słowa Polskiego”, Warszawa, ul. Miedziana 11. Nie zamawiających artykułów redakcja nie zwraca. Zam. 7638 S-24